JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1859. **Zaturdag, 22 Januarij.** **N°. 7.**

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Rijpenmarkt te *Amsterdam*.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.......................... *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*.......................... „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*.......... „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*.................. „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BATAVIA, *den 19den Januarij* 1859. (No. 27.)
(*Staatsblad No.* 2.)

Gelezen, enz.
Is goedgevonden en verstaan;
Eerstelijk: Te bepalen:
a. dat, gerekend van af Januarij 1859, in de afdeelingen *Panaroekan* en *Bondowosso (Bezoeki)*, afzonderlijke vendukantoren zullen zijn gevestigd, op den voet der instructie in staatsblad 1822 no. 29;
b. dat de vendumeesters in de voornoemde afdeelingen gehouden zullen zijn voor de comptabiliteit dier betrekkingen een borgtogt te stellen van *f* 500 (*vijf honderd gulden*) ieder.
Ten tweede: Enz.
Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal;
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Buitenzorg, den 19den Januarij 1858. (No. 35.)
(Staatsblad No. 3.)

Gelezen, enz.
Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;
Is goedgevonden en verstaan:
Er in toe te stemmen, dat tot het afdoen der zaken, bedoeld bij artikel 108 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in *Nederlandsch-Indie*, door den resident van *Kediri* mede te *Toelong-Agong* zittingen gehouden worden.
Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit de betrekking van lid van het bestuur van het roomsch-katholiek weeshuis te *Samarang* J. M. Feldmann.

Ontheven:

Eervol, van de betrekking van vendumeester in de afdeelingen *Panaroekan* en *Bondowosso* (*Bezoeki*), de adsistent-resident J. A. Caspersz.

Benoemd:

Tot hoofdingenieur van den waterstaat, chef der vierde waterstaatsafdeeling te *Soerabaija*, de ingenieur der eerste klasse, chef der derde waterstaatsafdeeling te *Samarang* S. Dik, Cornz.
Tot vendumeester in de afdeeling *Panaroekan* (*Bezoeki*), de voor die afdeeling benoemde adsistent-resident J. A. L. Steijn Parvé.
Tot vendumeester in de afdeeling *Bondowosso* (*Bezoeki*), de voor die afdeeling benoemde adsistent-resident J. A. Caspersz.

Schutterijen, enz.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE SOERACARTA,

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, de eerste luitenant, waarnemend commandant, S. Senstius.

Tijdelijk Opgedragen:

Het commandement aan den tweeden luitenant M. J. Hanssens.

Goedgekeurd:

Dat door den gouverneur der Moluksche eilanden,
BIJ DE SCHUTTERIJ TE MENADO,

Is Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, als kapitein-commandant J. G. Nijgh, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

Is Benoemd:

Tot kapitein-commandant, de eerste luitenant bij dat corps J. Schoe.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de onder-intendant der eerste klasse van de militaire administratie, J. F. Timmermans.

Benoemd:

Tot onderdirecteur bij den artillerie-constructiewinkel te *Soerabaija*, de kapitein der artillerie J. G. A. Kempees, onlangs van verlof uit *Nederland* teruggekeerd.

Goedgekeurd:

Dat door het Militair Departement,
BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE,

Is Geplaatst:

Bij het garnizoens-bataillon in de *Wester-Afdeeling* van *Borneo*, de tweede luitenant A. J. de Willigen, onlangs in activiteit hersteld.

Zijn Overgeplaatst:

Bij het 1ste bataillon, de eerste luitenant W. L. Rogge, van het garnizoens-bataillon op *Banda*.
Bij het 6de bataillon, de kapitein H. A. K. Camauer, en de eerste luitenant C. B. E. Versteeg, de eerste van het 14de bataillon en de laatste van het garnizoens-bataillon in de *Molukkos.*
Bij het 2de bataillon, de kapitein M. J. Moltzer, van het 15de bataillon.
Bij het 10de bataillon, de tweede luitenant F. W. Meijer, van het 11de bataillon.
Bij het 13de bataillon, de eerste luitenant E. J. B. Bol, van 14de bataillon.
Bij het 14de bataillon, de kapitein H. F. van der Ree, en de eerste luitenant J. G. H. Gross de eerste van het 6de en de laatste van het 13de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling op *Java (Klatten)*, de eerste luitenant A. A. J. Valkenhoff, van het 5de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon in de Molukkos (Banda), de kapitein K. F. van Langen, en de eerste luitenant J. C. Hörner, de eerste van het 9de, en de laatste van het 6de bataillon.

ADVERTENTIEN.

LUCIFERS!

Vervolg.

Juist was zij hiermede bezig, toen haar man wakker werd en haar de woorden toesnaauwde: »Wat ben je daar weêr met je handen an, hè?"
»Nu, wat zou dat!" klonk het antwoord, dat juist op geen zachtmoedigen toon gegeven werd.
»Wat dat zou, dat zou....
Maar hij voleindigde niet, want een vuistslag deed zich op de niet zeer sterke deur hooren, terwijl een gebiedend en herhaald »doe open" dien slag vergezelde en volgde.
Vrouw Klapman vloog naar het venster, dat zij opende, terwijl haar man onder den deken kroop, die het bed bedekte; maar spoedig keerde ze terug, bleek en bevend en riep ze haar man toe: »Heere God! Klapman, 't zijn dienders!"
»Doe jij dan maar open, vrouw! maar zeg dat ik niet t'huis ben, hoor je!"
»Ik durf niet," zuchtte de vrouw.
»En ik zeg je dat je 't doet, anders...."
Maar reeds werd haar de moeite bespaard, want een derde slag deed de half vermolmde deur openspringen.
»Is uw man hier?" vroeg de Inspecteur van policie, met wien wij reeds kennis maakten, binnentredende, terwijl twee agenten, die hem vergezelden, aan de deur post vatteden.
De vrouw sprak geen woord.
»Nu, dan zullen wij maar eens zien, of wij hem kunnen vinden," en hij gaf een wenk aan een zijner onderhoorigen om hem te volgen, terwijl Klapman, die intusschen begrepen had, dat zijne schuilplaats hem niet veel baten zou, en het verschuilen tegen hem zou getuigen, den deken van zich afwierp en uitriep: »Wel zeker ben ik hier. Waarom geef je geen antwoord, wijf? Maar ze is een beetje geschrikt, weet u, mijnheer de commissaris! Dat komt van wege de zenuwen. Ze is altijd een beetje bang voor de policie geweest, en dat hoeft toch niet, als men geen kwaad gedaan heeft, mijnheer de commissaris?'
De Inspecteur achtte het niet noodig, op die vraag te antwoorden en zeide dus op een korten toon: »Maak maar geen praatjes, kleed u maar aan en ga met mij meê!"
»Waar naar toe, mijnheer?" vroeg Klapman angstig.
»Dat zult ge wel zien."
»Maar mijnheer de commissaris, ik heb geen kwaad gedaan."
»Zoo veel te beter voor u, dan zult ge wel gaauw weêr worden losgelaten; maar nu moet je meê; komaan, haast je wat."
Klapman werd doodsbleek, en op zijne beenen waggelend, trok hij de noodige kleedingstukken aan.
Johanna had van uit haar ledekantje alles gezien; maar de schrik boeide hare tong; doch toen een der agenten haar vader, die eindelijk met zijn *toilet* gereed was, de handboeijen aandeed, om hem naar de gevangenis over te brengen, toen sprong zij op en riep, zich aan de voeten van den Inspecteur werpende, uit: »Och, mijnheer! neem vader toch niet meê! Hij heeft zeker geen kwaad gedaan!"
»Komaan, voort, hier van daan!" gaf de toegesprokene ten eenig antwoord.
Maar de kleine hield hare armpjes om zijne voeten geslagen en kermde: »Och mijnheer, laat vader hier blijven! Ik laat u niet los, voor dat ge mij belooft, dat gij vader niet zult meênemen, och, as je blieft mijnheer!"
Met krachtige hand rukte een der policie-mannen het kind van de voeten des Inspecteurs weg en legde het weder in 't ledekantje.
Toen was het uit met ieder tegenstreven en de schuldige, na een blik van wanhoop op zijn gezin te hebben geslagen, ging heen om voor de vertegenwoordigers der geregtigheid te verschijnen.
Het kind bleef schreijen en snikken, en hare moeder zat bewegingloos voor zich uit te staren, niet wetende of zij waakte of droomde.

(Wordt vervolgd.)

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 24 Januarij, voor het woonhuis van mevrouw de weduwe Meijer, op Koningsplein, door Cassalette & Co.

en

Voor het commissiehuis van J. Speet, op de Groote-Rivier.

Op Dingsdag, den 25 Januarij, wegens vertrek, voor het woonhuis van den heer Landzedel, in het Kampement, door van Slooten, Morgan & Co.

en

Voor het commissiehuis van John Pryce & Co., à 4 pCt. vendusalaris.

Op Woensdag, den 26 Januarij, ten huize van Zijne Excellentie den vice-admiraal J. F. D. Bouricius, door John Pryce & Co.

en

Wegens verhuizing, vo r de woning van den heer Oehler, op kampong Balie, door B. J. Leon.

en

Voor het commmissiehuis van van Slooten, Morgan & Co. à 4 pCt. vendusalaris.

Op Donderdag, den 27 Januarij, wegens vertrk, voor een huis in den Gang Patjenongan, door B. J. Leon.

en

Op het Heemradenplein, à 2 pCt. vendusalaris, door Cassalette & Co

Op Vrijdag, den 28 Januarij, voor een pakhuis aan de Groote-Rivier, door Gebrs. Roselje & Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de wees- en boedelkamer te Samarang, van wijlen den particulieren onderwijzer Johan Casper Nicolaas Creutzberg, den eervol ontslagen 1sten luitenant der infanterie Abraham van der Lande, den laatstelijk gecommitteerde bij 's lands pakhuizen, F. A. C. van der Smitte, den gegageerden kanonnier der 2de klasse, Pieter Uitenbroek, den geëmploijeerde bij den waterstaat, Hendrik de Wit, den matroos Julius Fleeschman, den gegageerden soldaat F. Elsen en den Chinees Je Soeij Liem en den Moor Said Bawa bin Mohamat Kalipha.

Door de agenten der Soerabaijasche wees- en boedelkamer te Probolingo, H. R. van Cassand en P. de Graaff, van wijlen de Chinesche vrouw Njonja Oei Kong Nio en de Chinezen Kwé Sian Tjong en Tjiakimlam.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 19 tot en met den 21 Januarij 1859.

MARINE HOTEL. H. Faber, van Port Elisabeth. — Deitz en familie, van Amsterdam. — C. C. Ruige, van Idem. — D. D. Borchers, van Samarang. — F. A. B. Hugenholtz en familie, van Soerabaija.

HOTEL DES INDES. van Asperen, van de Reede. — van Wage, van Idem. — H. L Koning, van Idem. — J. F. Koning, van Idem. — J. Loudon, van Billiton. — Bank en echtgenoot, van Singapore. — T. von Schmidt auf Altenstadt, van Samarang. — Bouricius, van Batavia. — Nieuwenhuijsen, van de Reede. — Casimir Leconte, van Soerabaija — de Rooij van Zuidewijn, van de Reede. — de Gijselaar, van Idem. — Jacobson, van Samarang.

JAVA HOTEL D. Dunlop, van Pasoeroean, A. F. Brorsen, van Siam. — H. Gericke, van de Reede. — C. H. Bogaert, van Idem. — S. M. Hummell, van Amsterdam. — D. A. Voogd, van Arnhem. — E. H. Doerrleben, van Siak. — J. de Haas, van Rembang. — W. Mijer Eltan, van Soerabaija. — Krom, van Rotterdam. — van Bevervoorde, van Onrust. — den Berger, van Idem.

Advertentiën.

VENDUTIE

Op Woensdag, 26 Januarij 1859,
à 4 pCt. vendusalaris,
voor het Commissiehuis van **van Slooten, Morgan en Co.,**
van Bendies, Paarden, Lijnwaden, 50 doz. wollen Hemden en 100 realen Staafgoud, wegens tijdelijk gebrek op den 18de niet opgeveild; en een Opstal, gelegen op het ***Molenvliet***, voorts nog eene groote partij Brillanten, en Diamanten.

VENDUTIE

op Donderdag den 27 Januarij 1859,
Wegens verhuizing voor de woning van den WelEdg. Heer **Oehler**, vooraan op *Cramat*, door

B. J. LEON.

Van eenen zoo goed als nieuwen inboedel bestaande in Mahonijhouten en andere meubelen, als: een Mahonijhouten Ameublement, Secretaire, Consoles met marmeren bladen, Kasten, Ledikanten, Stoelen, Tafels, groote Schilderijen en Spiegels,

3 span
Hardloopende Wagenpaarden,

Wagens, een Palanquin, enz. (252)

HOUT-VENDUTIE

Op Donderdag, den 27 Januarij,
op het Heemradenplein door
CASSALETTE & Co.,
à 2 pCt. Vendusalaris
van
BALKEN EN CHINESCHE DOODKISTPLANKEN. (247)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 28 Januarij 1859,
Wegens vertrek:
voor een huis in de Gang Patjenongan
door **B. J. LEON,**
van eenen zeer netten inboedel als, **Stoelen, Kasten, Tafels, Ledikanten, Spiegels, Schilderijen,** enz. (251)

Verkoop van een Schip.

Op Vrijdag den 28sten Januarij 1859, zullen de ondergeteekenden in een der *Pakhuizen aan de Groote Rivier*, naast de Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij, voor rekening van wie zulks zoude mogen aangaan, aan de meestbiedenden publiek verkoopen:

Het alhier ter reede liggende gekoperde en kopervaste
NEDERLANDSCHE BARKSCHIP
ANNA PAULOWNA,
metende 325 Lasten,
laatst gevoerd door Kapt. W. BEK WZn.

Het Schip zal worden verkocht met deszelfs Masten, Stengen, Ra's en verdere Rondhouten, staand en loopend Wand, een stel Zeilen, 2 zware Ankers, een Tuiketting en Anker, en verdere toebehooren;
vervolgens en détail
de zeer complete Inventaris van dien Bodem: bestaande uit: Zeilen, divers Touwwerk, Trossen, Kompassen, Medicijnen, en Chirurgicale Instrumenten, eene Barkas, Sloepen, etc. een en ander zoo goed als nieuw.

Het Schip is van af heden voor een ieder te bezigtigen, terwijl informatien en inzage van den inventaris te bekomen zijn ten kantore van de agenten, de Heeren ***Haager & Schuurman.***

(238 GEBRS. ROSELJE EN Co.

De geannonceerde VERKOOP
VAN DE BALISCHE BRIK
RENGANIES
Op Woensdag den 26e dezer,
is nu voorloopig uitgesteld. (267)

ZOETEMELKSCHE KAAS,
TOKO RIJSWIJK EN PASSER PISANG.
(266) S. B. VAN KLEEFF EN Co.

THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.
Avec la permission de M. le Résident.

LUNDI, 24 Janvier 1859.
Relâche.

VENDREDI, 28 Janvier 1859
HAYDÉE.

Incessament:
L'AME EN PEINE.
MUSIQUE DE *Flotow.*

Le Directeur-Gérant,
(253) VAN KINSBERGEN.

MONSIEUR THÉO,
PRESTIDIGITATEUR.
DONNERA AVEC LA PERMISSION DE M. LE RÉSIDENT,
Dans la Salle de l'Harmonie,
Trois Soirées Fantastiques
ET
AMUSANTES.

La troisième et dernière représentation aura lieu Mercredi 26 Janvier prochain.
ILLUSIONS, DÉCEPTIONS, MAGNETISME, MAGIE.

Prix des Places:

Pour un Cavalier ou une Dame	f 4.—
MMrs. les Officiers payeront	» 2,50
Pour les Enfans	» 2,—

ON COMMENCERA à 8 HEURES PRÉCISES.
Il y aura un intervalle de 25 minutes.
(161)

In Commissie ontvangen:
500 stuk Japansche Zijde,
van uitgezochte patronen.
234) CASSALETTE EN Co.

BRANDON & Co.
hebben ontvangen:
Eene groote partij
Kamferhouten Koffers
en
LEDEREN MAILKOFFERS.
(262)

BRANDON & Co.
Ontvingen heden:
Eene Exquise partij
ENGELSCHE ZIJDE FOELARDS.
(265)

HORLOGERIE. BIJOUTERIE.
THONNÉRIEUX,
previent le public, qu'il vient de recevoir un assortiment ***de montres d'or et d'argent, Chronomètres, patent Lever, montres à remontoir par le pendant,*** etc. 225

Vergulde en Palissanderhouten
LIJSTEN,
tegen billijke prijzen.
Te bekomen bij
H. M. VAN DORP.
BATAVIA, 1859. (243)

Bij den Heer WARNAR en bij de ondergeteekenden, ligt ter inzage:
Prospectus
van een
INSTITUUT VOOR JONGE JUFVROUWEN,
ONDER REDACTIE VAN
Mejufvr. H. H. van Daalen Wetters,
te
Rijswijk bij 's Gravenhage.

Het onderwijs omvat al hetgeen wat tot eene beschaafde opvoeding behoort.
De prospectus wordt op *franco aanvrage toegezonden.*

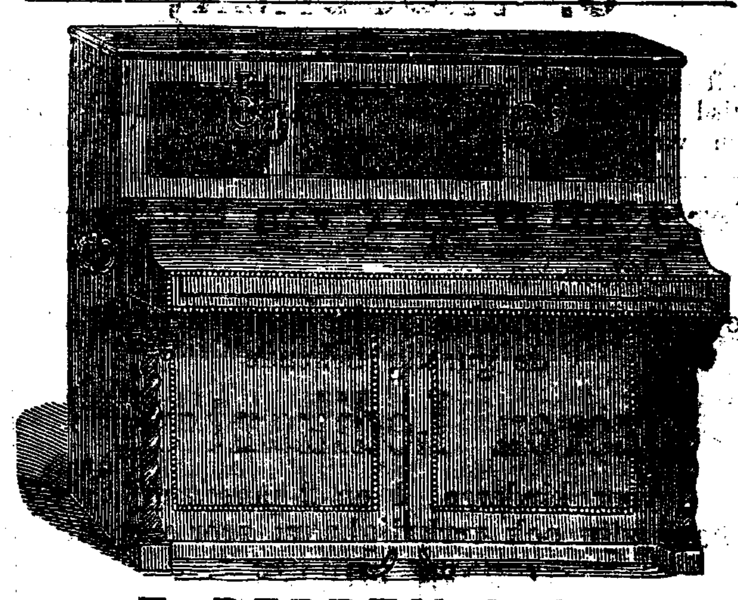
De Boekhandelaren,
(255) LANGE EN Co.

PEINTURE. DORURE.
Lecotey

a l'honneur de prevenir le public de ***Batavia,*** qu'il vient d'établir un atelier en ville chez Mr. THONNÉRIEUX, ancien toko **Pons.**

Fabrique **d'Enseignes** et de **Lettres** en tous genres; **Encadrements de tableaux, reparations d'antiquités; Ornements** pour **Marquises & Wavangues; Peinture** sur métaux; **Stores & Transparents; Dorure** et **Étamage** de **Glaces; Réparations** de **bronzes** de tous genres;

L'on peut également s'adresser à Nordwyck, ou Mr. LECOTEY, tient à la disposition du public un assortiment de cadres pour glaces, tableaux etc. etc. (258)

F. BERDEN & Cie
FABT DE PIANOS
A BRUXELLES
Depôt pour tout Java.
CASSALETTE & Co.
BATAVIA.

Met referte tot bovenstaande, bevelen de Ondergeteekenden de reeds zóó gunstig bekende PIANO'S van de fabriekanten, *F. Berden & Co.* bijzonder aan, en deelen tevens mede, dat zij gemagtigd zijn, bij verkoop eenen billijken termijn van garantie te verleenen. Zij zullen door successieve aanvoeren voortdurend van deze instrumenten voorzien zijn. Zij belasten zich met commissien tegen eene redelijke provisie, bij aldien eenige wijziging of verandering in den forme van de PIANO'S, hetzij meubel of mécaniek verlangd wordt, zal de vervaardiging daarvan overeenkomstig den wensch ten spoedigste plaats hebben.

Het schip *Broedertrouw*, hetwelk dagelijks verwacht wordt, heeft de eerste bezending van 5 stuks dezer *Piano's* ingenomen.
(214) CASSALETTE & Co.

PHOTOGRAPHISCH ATELIER
naast Leroux & Co. op Rijswijk.

WOODBURY & PAGE
brengen ter kennis van Batavia's ingezetenen, dat hun **Atelier geopend blijft tot aan het** *einde dezer maand.* Ter vervaardiging van Portretten gelieve men zich dus ten spoedigste aan te melden, zijnde hun vertrek vast bepaald in het begin van Februarij.

Het atelier is, uitgezonderd Woensdag, dagelijksch geopend van *half acht tot twaalf ure des morgens.*

TE KOOP:
Photographische en Chemische Preparaten.
ONDERRIGT IN DE PHOTOGRAPHIE
op Glas, enz.

DUBRAY,

Gang Patjenongan.

Ont·i·g uit zijne Fabriek ·ieuw geperfectioneerde

PIANO'S;

wordende voor derzelver soliditeit ingestaan.

Hij staat voor deze Piano's voor 10 jaar in, omd t hij zeker is dat zijne instrumenten niet breken kunnen, en hij, als dit mogt gebeuren eene andere Piano geven zoude. Sedert 8 jaar verkoopt hij zijne P. no's op Java, en nog nimmer heeft hij er eenig ongeluk mede gehad; zie daar het bewijs dat hij geven kan.

Piano's gebruikt, te koop en te huur.

Voor reparatie en stemmen per 3 maanden *f* 25,—

MUZYKINSTRUMENTEN, SNAREN, ETC.

257

Per Mail ontvangen

bij **A. PONS,** *Sluisbrug.*

Een prachtig factuur

GOUDWERKEN

met bloedkoralen bewerkt;

als ook;

Mooije Zijden Japonnen,

alles zeer matig in Prijs.

BATAVIA, 19 *Januarij* 1859. (232)

U. TEUSCHER,

Bloemist,

geeft zijne geëerde begunstigers kennis, dat hij verhuisd is naar *Bazaar-baroe.* Hij is weder ruim voorzien van fraaije nieuwe planten. (216

Per ISLE O'MAY van Liverpool

Ontvingen

De ondergeteekenden weder eenen aanvoer van de gunstig bekende

IJzeren Ledikanten,

voor kinderen, 1 en 2 personen.

Thans zijn ook verkrijgbaar: zeer elegante

IJZEREN WIEGEN,

BEKLEEDDE do. WIPSTOELEN.

voorts

Reis- en Veldbedden, 6 vt. 6 dm. lang en 3 vt. breed met linnen bekleeding, en zoodanig ingerigt dat ze in eene betrekkelijk kleine, zoogenaamde Kabinet-Kist kunnen gepakt worden, welke er bij geleverd wordt.

(240) GEBRS. RORELJE & Co.

De Heer A. J. VAN DER VOORT, heeft van af heden een **Handel- en Commissiehuis** opgerigt. De Heer J. W. MOLL heeft zijne **procuratie.**

TAGAL, *den* 12*den Januarij* 1859. (205)

De ondergeteekende van af heden zijne Tokozaken liquideerende, verzoekt zijne Debiteuren beleefdelijk hun *achterstallig debet,* binnen den tijd van *drie maanden* van af heden gerekend aan te zuiveren.

A. J. VAN DER VOORT.

TAGAL, *den* 12*den Januarij* 1859. (204)

De Ondergeteekende berigt, dat de aangekondigde verplaatsing van zijn Instituut naar Parapattan *niet* is doorgegaan, maar dat zijne Inrigting van Onderwijs voor **Jonge Heeren** tegen het einde dezer maand zal overgebragt worden naar het huis op het Koningsplein, hoek Gang Holle, thans bewoond door Mevrouw de **Weduwe Meijer.**

I. J. J. SNELLEBRAND.
Instituteur.

BATAVIA, 19 *Januarij* 1859. (221)

Met de STOOMSCHEPEN van den ondergeteekende zijn alhier aangebragt de ondervolgende goederen, welke wegens onbekendheid der namen van de eigenaren of van hunne woonplaatsen niet bezorgd zijn geworden.

3 Junij per Stoomboot **PADANG** van **Padang.**
Een pak beddengoed, adres den 1e Luitenant KOK.

5 Augustus per Stoomboot **BANDA** van **Soerabaija.**
Een kistje merk VD.

19 Nov. per Stoomschip **BATAVIA** van **Samarang.**
2 kisten No. 1 en 2, Adres: WOLFF te *Batavia.*

3 December per Stoomboot **BATAVIA** van **Padang.**
Een pak beddengoed.

25 December per Stoomboot **PALEMBANG** van **Soerabaija.**
Een kistje adres A. H. LAMMERS te *Batavia.*

Zoomede drie pakken kussens, onbekend van waar ontvangen.

W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, 13 Januarij 1859. (241)

Iemand eenige uren daags ter beschikking hebbende, wenschte die te besteden tot bijhouden van boeken of Administratieve bezigheden.

Reflecteerenden adresseren zich onder La. Z. bij de boekverkoopers *Lange en Co.* te Batavia. (022)

De ondergeteekende waarschuwt een iegelijk geen **Crediet** hoegenaamd te verleenen aan, **A. EERENS,** gewezen Hofmeester aan boord van het Schip *Margaretha Simonetha,* zullende ***geenerlei betalingen*** voor dien persoon geschieden.

F. J. HOFFMAN,
Gezagvoerder.

(207)

TE KOOP **EENE BENDIE** met toebehooren en twee gezonde Paarden.

Adres
201) LANGE EN Co.

Uit de hand te Koop:

Een BENDIE met hardloopend MAKASSAARSCH PAARD.

Adres
(219) LANGE EN Co.

TE HUUR Een **huis** op het Koningsplein, bewoond door en te bevragen bij

(215) D. N. BUIJS.

WORDT TEGEN 1°. APRIL OF EERDER,

in Huur gevraagd.

EEN RUIM HUIS

Huurprijs *f* 150.— à *f* 175.—

Adres: Boekhandelaren *Lange en Co.*
(250)

HUMORISTISCH ALBUM

Voor liefhebbers van eene VROLIJKE luim

1858 à *f* 8,—

De inteekening op den nieuweg jaargang blijft geopend à *f* 8,— per mail *f* 14,— bij

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 1859. (239)

H. M. VAN DORP te Batavia.

238ste NEDERLANDSCHE STAATS-LOTERIJ.

Voor deze Loterij worden bestellingen aangenomen tegen vooruitbetaling van den prijs der loten, als:

Een heel lot	*f*	**100,—**
Een half	»	**50,—**
Een vijfde	»	**20,—**
Een tiende	»	**10,—**

Ook van de thans trekkende **237e LOTERIJ** zijn nog loten disponibel voor de

3e, 4e en 5e klasse,

waarin de hoogste prijzen voorkomen als: **Drie van *f* 25,000,— Een à *f* 10,000,— Drie à *f* 5000,—**

Een à *f* 100,000,— en Een à *f* 50,000,—

en eene premie van *f* 30,000,—

Programma op franco aanvrage te bekomen.

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 15 Januarij 1859. (203)

Per Mail Ontvangen:

AURORA, 1859.

Pracht-Jaarboekje met zes Staalgravures, het portret van den ***Kroonprins*** en proza en poëzij, van Neêrland's Puikschrijvers, ad *f* 10,—.

Vergeet mij Niet. Muzen-Almanak met Portret en 6 Staalplaten.

Holland. Uitgegeven door Mr. *J. van Lennep.*

Te Batavia, bij
(260) G. KOLFF EN Co.

KANTOOR-AGENDA 1859.

in linnen; met memorandum prijs *f* 5,—

te bekomen bij H. M. VAN DORP te *Batavia.* (244

VERGULDE SUPPORTS,

voor Spiegels en Schilderijen,

Te bekomen bij

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 15 *Janurij* 1859. (202)

TAUCHNITZ EDITION.

Recent Publications.

Brock's Sketch of ***Havelock; Gore,*** Heckington; **Kingsley,** Acton Locke and Hypatia; **Sewell's,** Ursula; **Johnson,** English Poets; Head of the family; Daisy Chain; **Macauley's** History 1—8; also

The BEST NOVELS of:

Ainsworth, Bulwer, Currer Bell, Charles Dickens (complete) **Douglas Jerrold, James Marryat, Thackeray,** etc.

All elegantly bound in black cloth gilded at *f* 2,50 each volume. Catalogue gratis.

BATAVIA: G. KOLFF EN Co.
(178)

Voor de **238ste Staats-Loterij,** trekkende in Februarij en Maart 1859, zijn bij ons te bevragen:

Heele Loten ad	*f*	**100.—**
Halve »	»	**50,—**
Vijfde »	»	**20.—**

Loten voor de thans trekkende 237sten Loterij zijn niet meer disponibel.

Te *Batavia* bij G. KOLFF EN Co.
» *Samarang* » DE GROOT, KOLFF EN Co.
(213)

H. M. VAN DORP TE BATAVIA,

Almanach de Gotha, 1859.	*f* 10,—
Aurora, 1859.	» 10,—
W. Wordsworth Poems, Illustrated.	» 20,—
Dreamland by Macleod, Illustrated.	» 25,—
Bell. Self-Mastery.	» 7,—
The Historical Treasury, or Sketches from real life.	» 4,—
Mrs. Ellis, the mother's Mistake.	» 5,—
Jane Winczom, Vineijard Labourers, a tale for those who long to be useful.	» 7,—
The two vocations, or, the Sisters of mercy at Home.	» 7,—
Influence, or the evil Genius.	» 5,—

(259)

VERGULDE EN PALISANDER

SCHILDERIJ-LIJSTEN

van 40 cents tot *f* 2,— de voet, worden vervaardigd op alle verlangde dimensien.

SCHILDERIJ GLAZEN

van de **grootste afmetingen.**

Vergulde SUPPORTS.

Te *Batavia* bij
(164) G. KOLFF EN Co.

1859.

Nederlandsch-Indische

ZAK-ALMANAK,

***ad f* 2.—**

Bij
(261) G. KOLFF EN Co.

»Door menigvuldige bezigheden verhinderd zulks persoonlijk te doen, roepen **Mr.** en **Mevr. Fabius** bij dezen ***een laatst vaarwel*** **aan** alle vrienden en kennissen op Java toe."

(256) BATAVIA, 21 *Januarij* 1859.

De ondergeteekenden, passagiers van het Nederlandsch Fregatschip **AGNETA,** kapitein **R. GRIVEL,** betuigen langs dezen weg genoemden gezagvoerder, hunnen innigsten dank voor de loijale wijze, waarop hij hen, gedurende den overtogt behandeld heeft.

DEUTZ en Echtgenote
Mejuvrouw C. J. KRAMERS.
C. J. van BUEREN.

BATAVIA, 20 Januarij 1859. (254)

VERTREKKENDE PERSONEN.

J. Rawson. (226)

Het vertrek

VAN HET STOOMSCHIP PALEMBANG,

Kapt. **H. J. ROSEBOOM,**

naar **SINGAPORE** via **MUNTOK** en **RIOUW,** is bepaald op den 24 dezer.

Nadere informatien bij

W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, 15 *Januarij* 1859. (265)

Het **STOOMSCHIP BANDA,**

kapt. ***A. G. BOSCH,***

vertrekt Maandag den **24sten** dezer

via Samarang naar Soerabaija.

Voor nadere inlichtingen, adres bij

W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, 22 Januarij 1859. (264)

VRACHT EN PASSAGE NAAR SAMARANG EN SOERABAIJA

wordt aangeboden met het Ned. Schip **GEBROEDERS HOUTMAN,** gezagvoerder ***Max,*** om in den loop der volgende week te vertrekken.

Nadere informatiën bij

de Agenten
(231) de WEERDT, RUHL EN Co.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 22 Januarij 1859, No. 7.

BATAVIA

Gisteren namiddag, omstreeks 6 uren, ontstond er brand in gang Petjanongan. Door schielijk toegesnelde hulp was men den brand weldra meester, die zich daardoor alleen tot het aangetaste bamboezen huisje bepaalde.

— Aan een brief van *Palembang*, dd. 13 Januarij jl., ontleenen wij het volgende berigt:

Onder het schrijven van bovenstaande regelen is er een postbode van *Lahat* aangekomen met hoogst belangrijke tijdingen. Ik durf, als niet genoegzaam van de waarheid overtuigd daaromtrent niet in bijzonderheden treden; alleen kan ik mededeelen, dat, op Maandag den 10den dezer, onze troepen, van des morgens 6 tot des avonds half zeven uren voor *Djattie* gestreden hebben, doch nogmaals zonder gevolg moesten aftrekken met p. m. twintig gekwetsten, waaronder de Majoor van den Berg; Kapitein Horrman; Luitenant de Greijs; de Luitenant der Artillerie Geij van Pittius en een of twee onder-adjudanten, dienstdoende officieren.

— Men schrijft ons van *Pontianak*, dd. 10 Januarij: Morgen vroeg gaat er een detachement van 50 man en 1 mortier naar *Sintang*, om vervolgens langs de boven *Kapoeas* landwaarts op te gaan. Volgens berigten hebben zich daar p. m. 700 man gelegerd om *Sintang* aan te vallen, om de gevangennenling en het noodzakelijk geweest zijnde ombrengen van eenige misdadigers te wreken. Het detachement vertrekt onder commando van den 1sten Luitenant *J. Conrad*. Deze 50 man zullen waarschijnlijk voorloopig bestemd zijn ter versterking van de 150, die zich reeds op *Sintang* bevinden, en mogelijk later door een grootere kolonne gevolgd worden.

JONGENS WEEZEN-INRIGTING TE SOERABAJA.

Bedrag der inschrijvingen tot en met den 15den *Januarij* 1859.

Guldens en Centen.

Waar ingeschreven.	In[illegible] Van 2000	Van 1000	Van 500	Van 100 tot 500	Van minder dan 100		Totaal.		's Jaars. Voor A		Voor B	Totaal.	
Transport...	4000	4000	12000	14[illegible]75	5969	57	40544	57	3299	94	19352	22651	94
Batavia........	"	"	"	"	20		20		"		"	"	
Soerabaija......	"	"	"	100	230		330		60		"	60	
Soeracarta......	"	"	"	1[illegible]0	835		1985		87		586	623	
De Marine......	"	"	"	"	110		110		"		324	324	
Vreemde Landen	"	"	"	"	51		51		"		51	51	
Totaal...	4000	4000	12000	15[illegible]75	7215	57	42990	57	3396	94	20293	23689	94

BATAVIA, *den 17den Januarij 1859.* J. C. REIJNST.

— Met de onlangs naar *Japan* vertrokken, voor het gouvernement aldaar in *Nederland* aangemaakte schroefstoomschepen *Jedo* en *Nagasaki*, zijn proeftogten ondernomen, welke hebben doen blijken, dat het eerste, zoowel als stoom- als zeilschip, niet minder goed voldoet als de *Japan*.

Ook de *Nagasaki* voldoet als stoomschip zeer goed; als zeilschip zou dit schip nader worden beproefd, hoewel de gezagvoerder *Jones* het reeds als zoodanig heeft geroemd.

De drie schoeners voldoen alzoo allezins aan de verwachting, bevinden zich in zeer goeden staat en strekken tot aanbeveling van de *nederlandsche* industrie in *Japan*.

Riouw. — Volgens berigten van den 27sten December, is de staat van zaken te *Retch* allezins voldoende.

De kampong te *Kotta Baroe* was aanzienlijk toegenomen door de vroegere bewoners, die bezig waren hunne huizen derwaarts over te brengen van de *Kualla Seraij* en *Batang*.

De tijdens de expeditie tegen *Retch* ontkomen radjas *Ismael*, *Merdan* en *Idris*, waren met eenige volgelingen naar het *Djambische* ontvlugt.

De beide eersten zijn verminkt. (*Jav. Ct.*)

LAATSTE BERIGTEN.

Londen, 8 Dec. Volgens berigt uit Liberia van 15 November, is daar een fransch schip ten anker gekomen, om zwarte landverhuizers aan boord te nemen. De regering der republiek Liberia heeft daartegen de bescherming van het engelsche schip *Alecto* en van het amerikaansche schip *Niagara* aangevraagd en verkregen. De fransche „slavenhaalder” verliet toen de kust.

— Volgens een schrijven uit Corfu aan de *Times*, is de heer Gladstone, onze buitengewone commissaris voor de Ionische eilanden, aldaar met veel plegtigheid ontvangen. In eene rede aan den senaat heeft hij verklaard, dat de engelsche regering het beschermheerschap over de Ionische eilanden, overeenkomstig het tractaat, in stand zal houden; dat zij het welzijn der bevolking alsmede hare vrijheden beoogt en die dus zal trachten te bevorderen. De president van den senaat heeft daarop aan den heer Gladstone ondersteuning in zijne taak toegezegd.

St. Petersburg, 7 December. Volgens de *Abeille du Nord*, is eene antwerpsche maatschappij voornemens, om een electrischen telegraaf aan te leggen van Antwerpen naar Nischnei-Nowgorod.

Volgens allner ontvangen berigten uit de Caucasische streken, zijn 4600 Cicassiërs, met den nasib Schago en zijn broeders, na eene hun toegebragte nederlaag, in den loop der maanden September en October naar de Russen overgeloopen.

— De opening van den spoorweg van Civita Vecchia naar Rome zal in Januarij plaats hebben. Volgens eene particuliere mededeeling, is de heer Mortara met zeven kinderen te Florence aangekomen, met het doel om zich van daar naar Frankrijk te begeven.

NEDERLAND.

Van den Specialen Correspondent van den *Java-Bode*.
(*Vervolg van ons No. van* 20 *Jan.*)

Wat de afschaffing der slavernij betreft, waarvan de Minister gewaagde, zoo is, bij koninklijke boodschap van 25 November ll., een ontwerp van wet ter regeling van die zaak bij de kamer ingediend. Daarbij is de vergoeding bepaald voor een slaaf of slavin
tot en met 10 jaren oud van *f* 50 tot *f* 120.
boven de 10 tot en met 20 jaren oud van *f* 100 tot *f* 220.
„ „ 20 „ „ „ 30 „ „ „ „ 150 „ „ 350.
„ „ 30 „ „ „ 40 „ „ „ „ 125 „ „ 300.
„ „ 40 „ „ „ 50 „ „ „ „ 100 „ „ 200.
„ „ 50 „ „ „ „ „ „ 40 „ „ 100.

Die vergoeding wordt, binnen de aangewezen grenzen, uitsluitend geregeld naar gelang van het geldelijk nadeel, voor den meester uit de vrijverklaring te verwachten. Geene vergoeding wordt verleend voor slaven, wegens besmetting uit de zamenleving verwijderd; voor gevlugten, die langer dan drie maanden afwezig zijn; voor tot dwangarbeid veroordeelden, wier straf nog een of meer jaren te duren heeft, eindelijk voor slaven van meesters, die gedurende meer dan vier jaren de verschuldigde belasting niet hebben betaald. De vrijverklaarden hebben dezelfde regten als de overige inlandsche bevolking.

De perkhoorigheid op het eiland Banda zal door eene afzonderlijke koninklijke verordening worden geregeld.

Uit een staatje, bij de memorie van toelichting op dit voorstel gevoegd, blijkt dat van 1843 tot 1853, niet meer dan 835 slaven te Batavia in het openbaar zijn verkocht. Na dien tijd vonden zij geen koopers. Op Java en Madura waren met het einde van 1855, de stad Batavia niet medegerekend, waar de onvolledigheid der registers bijzonder groot moet zijn, slechts 2086 slaven (919 mannen en 1167 vrouwen.) Men begrootte het aantal in de residentie Batavia op 3362. De regering berekent, dat er in het geheel geen 7000 slaven in Indië zijn. En die berekening nemen wij gaarne aan, ofschoon uit de toelichting blijkt, dat er, ten opzigte van de telling der slaven, de meest grenzenlooze onnaauwkeurigheid bestaat.

Een ander wetsontwerp de kolonien betreffende, dat ook dezer dagen bij de Tweede Kamer is ingekomen, is dat tot regeling van de [illegible] van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen.

Na eene historische uiteen[illegible] der grondwetsartikelen, waarop deze voordragt [illegible] de regering de verklaring volgen, dat eene re[illegible] het moederland als voor de kolonien, [illegible]ke offers zal eischen. De voornaamste bepalingen [illegible]:

Art. 1. De koloniale geldmiddelen worden als staatsontvangsten en uitgaven beheerd en verantwoord volgens de in deze wet voorkomende bepalingen.

Van al de berekenbare uitgaven voor die kolonien en bezittingen worden de begrootingen door de wet vastgesteld.

Tot dekking dier uitgaven worden bestemd alle koloniale inkomsten, voortvloeijende uit belastingen, pachten, verkoop van producten, als uit anderen hoofde.

De begrootingen worden voor elke kolonie afzonderlijk opgemaakt:

1o. voor Nederlandsch-Indië,
2o. » Suriname,
3o. » Curaçao en onderhoorigheden,
4o. » de Kust van Guinea.

Zij worden vastgesteld voor den tijd van *vijf* achtereenvolgende jaren en blijven van kracht, tot dat eene nieuwe begrooting door de wet zal zijn bekrachtigd, en in de respective kolonien ontvangen.

Het voorstel van wet tot vaststelling dezer begrootingen wordt aan de Staten-Generaal ingeleverd, ten minste twaalf maanden vóór het tijdstip, waarop zij bestemd zijn van kracht te worden.

Art. 2. Bij de begrooting van uitgaven worden de kosten van inkoop en vervoer der producten in de kolonien voor *memorie* uitgetrokken.

Onder de ramingen van ontvangsten wordt de netto opbrengst der producten, die in Nederland worden te gelde gemaakt, insgelijks voor *memorie* uitgetrokken.

Art. 4. Het beheer der koloniale inkomsten en uitgaven wordt dienstjaarlijks gevoerd.

De dienst van ieder jaar loopt van den eersten Januarij tot den laatsten December van hetzelve.

Tot een dienstjaar behooren alleen de gedurende dat tijdvak verkregen regten en verrigte diensten.

De inkomsten en uitgaven, welker invordering of betaling volgens overeenkomst in eens bij het jaar of andere geregelde, hetzij langere of kortere termijnen moet geschieden, behooren tot de dienst van het jaar, waarin de gecontracteerde of wettelijk vastgestelde verschijndag valt, en alzoo het regt op de betaling verkregen wordt.

Toevallige baten behooren tot de dienst van het jaar, waarin zij ontvangen worden.

Art. 7. In Nederlandsch Indië heeft de Gouverneur-Generaal, en in de West-Indische kolonien en ter kuste van Guinea hebben de Gouverneurs het algemeen bestuur der geldmiddelen en landseigendommen.

Zij mogen geene domeinen vervreemden zonder Onze uitdrukkelijke magtiging. In dit verbod zijn niet begrepen kleine stukken gronds, bestemd tot uitbreiding van steden en dorpen, en tot het oprigten van inrigtingen van nijverheid.

Art. 8. Geene geldleeningen worden ten laste of onder waarborg der kolonien en overzeesche bezittingen aangegaan, dan uit krachte van de wet. Geene vruchtdragende, of voor 's lands dienst nog bruikbare goederen, kunnen vervreemd worden, dan bij een met redenen omkleed besluit van den Gouverneur-Generaal of de Gouverneurs, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indië of met den Kolonialen Raad. Daarvan zijn echter uitgezonderd nieuwe of bruikbare voorwerpen, die om dringende redenen van noodzakelijkheid aan besturen, instellingen of bijzondere personen worden afgestaan of verkocht. De daarvoor betaalde gelden worden tot aanvulling van 's Rijks voorraad aangewend of onder de onvoorziene ontvangsten op de dienst van het loopende jaar verantwoord.

Art. 9. Geene bestaande belastingen worden afgeschaft en geene nieuwe ingevoerd dan uit krachte eener algemeene verordening.

Geene teruggave of vrijstelling van belasting of kwijtschelding van den lande aankomende vorderingen worden verleend dan uit krachte eener verordening.

Art. 10. Geene geschillen over vorderingen ten bate of laste der kolonien en overzeesche bezittingen, zoowel onroerende als roerende zaken betreffende, kunnen anders dan uit krachte van een besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indië, of van de Gouverneurs der overige kolonien, in overeenstemming met den Kolonialen Raad, bij dading worden beëindigd.

Art. 13. Geene uitgaven geschieden buiten of boven de algemeene begrootingen. Voor de uitgaven, die hare omschrijving vinden in de begrootingen, kunnen de toegestane sommen worden aangevuld uit een post voor onvoorziene uitgaven.

Art 19. Alle werken en leverantien, ten behoeve der kolonien en overzeesche bezittingen, geschieden zooveel mogelijk bij openbare aanbesteding.

In geval van openbare aanbestedingen van werken of leverantien, waarvoor in de aannemers eene bijzondere geschiktheid wordt vereischt, worden geene andere personen als zoodanig toegelaten, dan die vooraf door de administratie daartoe bekwaam zijn geoordeeld en de, bij de voorwaarden bepaalde bewijsstukken hebben overgelegd.

Alle landsambtenaren zijn onbevoegd, om eenige werken of leverantien voor den lande aan te nemen, of daaraan, hetzij regtstreeks of zijdelings, deel te hebben, of zich daarvoor tot borgen te stellen.

Art. 23. Betalingen op rekening of in mindering geschieden alleen voor gedane diensten, en nimmer mogen de betaalde sommen dan nog overschrijden de vijf zesde gedeelten der verkregen regten, door behoorlijke bewijzen van oplevering gestaafd.

Art. 26. Ongeacht het voorschrift in art. 23 vervat, kunnen voorschotten en vooruitbetalingen plaats hebben aan aannemers of leveranciers, aan naar de kolonien en bezittingen van het Rijk vertrekkende of van daar terugkeerende ambtenaren en militairen, of ten behoeve van voor de verschillende vakken van de militaire en civiele dienst in de kolonien opgeleid wordende kweekelingen.

Art. 33. De verantwoording van den rekenpligtige, ter zake van alle uitgaven en betalingen ten laste der begrootingen, geschiedt:

in [illegible]land aan de Algemeene Rekenkamer van het Koningrijk;

in [illegible] Indie, aan de Algemeene Rekenkamer [illegible];

[illegible] Curaçao en onderhoorigheden [illegible] Kuste van Guinea respectievelijk [illegible] Raad of het collegie met de [illegible] belast.

De rekening en verantwoording [illegible] door de Nederlandsche Handelmaatschappij [illegible] gaven, op grond der overeenkomst, bekrachtigd bij de wet van 22 December 1853 (*Staatsblad* no. 129), wordt door den Minister van Kolonien na onderzoek goedgekeurd en vervolgens aan de Algemeene Rekenkamer medegedeeld. Zij strekt tot bewijs van de deugdelijkheid der in ontvangst gebragte zuivere opbrengst der, door genoemd handelsligchaam, verkochte gouvernements-producten.

In een mijner vorige brieven deelde ik u den hoofdinhoud mede van het verslag der kamer over het wetsontwerp tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot. Voor u is het gemakkelijk, voor mij echter onmogelijk de voornaamste punten, die ik u daaruit *mededeelde*, na te slaan. Vergeef mij dus zoo ik enkele er van mogt vergeten. De beantwoording van die, waarvan ik mij de vermelding herinner, komt op het volgende neder:

1. De klagt over het gelijktijdig afwezig zijn van onderscheidene leden van den Raad van Indie zal den minister leiden tot het voordragen eener bepaling aan den koning, waarbij vastgesteld wordt, dat voortaan noch aan den vice-president, noch aan de leden van den Raad van Nederlandsch Indie verlof buiten N. I. zal worden verleend, en dat zij, wegens ziekte genoodzaakt zijnde N. I. te verlaten, voorloopig, onder nadere goedkeuring des Konings, van hun lidmaatschap zullen worden ontheven.

2. De bepalingen omtrent het radicaal, vereischt om in de rij der indische ambtenaren te worden opgenomen, beantwoordt, volgens het oordeel des ministers, niet aan de verwachtingen. In verband met art. 49 van het regeringsreglement worden er nieuwe regels voor die benoembaarheid ontworpen. Wetenschappelijke kennis, goed gedrag en algemeene geschiktheid zijn de hoofdvereischten, welke de regering bij de benoeming der ambtenaren zullen leiden. Kan eene wijziging der inrigting te Delft niet spoedig geschieden, dan zal de minister een tusschenmaatregel nemen.

3. Ten opzigte eener intrekking van het besluit van 13 Januarij 1854, betreffende het openbaarmaken van stukken van het indische archief, kan de minister geene toezegging doen. Er moet zoodanige beperking bestaan, tot wering van misbruik.

4. De Minister herhaalt, met betrekking tot het drukpersreglement, zijn reeds vroeger uitgedrukt voornemen, om, door tusschenkomst der wetgevende magt, dat reglement eene herziening te doen ondergaan, tot verduidelijking van het onnaauwkeurige, tot opheffing van [illegible]

overtollige en ondoelmatige, tot aanvulling van het ontbrekende.

5. De pelgrimstaks zal niet weder worden ingevoerd, maar een streng toezigt gehouden worden op de terugkeerenden.

6. De telegraaflijnen zullen worden uitgebreid; wat de spoorwegen aangaat, daaromtrent verwijst de Regering naar het besluit van den Gouverneur-Generaal van 26 Januarij 1853. Wat aangaat de bij de indische regering gedane aanvraag tot het erlangen van concessie voor het aanleggen van een spoorweg over Java, waarvan de kosten op *ƒ* 125.000.000 worden geraamd, waren de voorstellen daaromtrent eerst met den overlandpost van 25 September 1858 ontvangen. Ofschoon de minister dus nog geen tijd gehad heeft, om die in overweging te nemen, meent hij echter reeds bij voorraad de meening te mogen uitspreken, dat de onvoorwaardelijke inwilliging daarvan waarschijnlijk zal worden verhinderd door den eisch, dat de Staat gedurende een tijdvak van 38 jaren, behalve andere voordeelen, een waarborg van rente verleene, tot een bedrag van vijf ten honderd 's jaars, over het gebezigde kapitaal.

7. De minister verklaart nog even groot voorstander der stoompakketvaart te zijn als voorheen, maar de omstandigheden zijn veranderd. Het uitzigt op spoorwegen naar de zeehavens van Vlissingen en het Nieuwe Diep bestaat niet meer zoo bepaald, en zonder die spoorwegen zou slechts ten deele aan de begeerde uitkomst worden beantwoord, terwijl het ook, bij den ongunstigen toestand der reederijen, niet geraden is, om de concurrentie voor dezen nog zwaarder te maken.

8. Ter beantwoording van den wensch, » dat voortaan bij de finantieele boekhouding in Indië eene naauwkeurige afscheiding gemaakt worde tusschen de uitgaven voor de cultures en de overige kosten der indische huishouding, en datde uitkomsten van deze splitsing aan de Staten-Generaal worden medegedeeld," gaf de regering te kennen, dat naauwkeuriger splitsing dan geschiedde, wel niet mogelijk was en verwees hij naar de Staten, jaarlijks over deze zaak overgelegd.

9. Over de stijging der uitgaven in Indië meent de minister, wat de détails betreft, geene verantwoording aan de Kamers verschuldigd te zijn; intusschen drukt hij aan het slot zijner meening uit, dat door het vaststellen door den koning van de in de kolonien ontworpen begrooting, onder alle omstandigheden geene genoegzame waarborgen kunnen geacht worden voorhanden te zijn, wanneer die vaststelling alleen op het voorstel en advies van den minister van kolonien, onder diens algemeene verantwoordelijkheid, geschiedt. Met andere woorden, de begrooting der kolonien zal door de wet worden vastgesteld.

De laatste regelen der memorie van beantwoording zijn voorzeker niet de minst gunstige. Daarin verklaart de minister, dat over het loopende dienstjaar reeds vijf en twintig millioen gulden door de N. H. M. gestort en in 's Rijk schatkist gestort zijn.

(*Wordt vervolgd.*)

Hellevoetsluis, 6 Dec. Per sleepboot *Zuid Holland*, is heden middag uit deze haven naar zee gesleept het nederlandsche barkschip *Jannetje*, gevoerd door kapitein Lupcke, met welken bodem worden overgevoerd een detachement suppletietroepen voor het oost-indische leger, sterk 125 onder-officieren en manschappen, onder bevel van den van verlof teruggekeerenden kapitein der oost-indische infanterie P. F. E. F. T. Saueressig, en mede begeleid door den 2en luit. der artillerie A. C. H. Winter, den 2en luit. der genie J. Kat, benevens den officier van gezondheid L. C. A. Rombach. Als passagier is met dezen bodem naar Indië vertrokken mevrouw Saueressig.

Breda, 7 Dec. Ten gevolge van het verleenen van non-activiteit aan den kapt. A. E. André de la Porte, van het corps ingenieurs, mineurs en sapeurs, werkzaam bij de kon. milit. akademie alhier, is deze vervangen door den kapt. G. G. van der Hoeven, mede van gemeld corps, die reeds de functiën van eerstgemelde heeft aanvaard.

Apeldoorn, 7 Dec. Z. M. de Koning, vergezeld van Z. K. H. den kroonprins, is heden ochtend te 9½ uren op het Loo gearriveerd.

BELGIE.

Brussel, 7 Dec. Men zal zich herinneren, dat, bij gelegenheid van 's konings laatsten verjaardag een aantal studenten, leerlingen van industriescholen, enz., die zich onderscheiden hebben, te Brussel vereenigd werden, waar hun een feest werd aangeboden. In Oost-Vlaanderen is thans door de hoofden van verscheiden industrie-inrigtingen het voornemen opgevat, om eene vrijwillige inschrijving te openen, ten einde uit hare opbrengst den minister van binnenlandsche zaken, den heer Rogier, als ontwerper van het plan, om aldus het opkomend geslacht te Brussel te vereenigen, eene hulde aan te bieden. De voorstellers zeggen dat, naar het hun voorkomt, dit bewijs van hulde in eene burgerkroon behoorde te bestaan.

ENGELAND.

Londen, 6 Dec. Diegenen, welke gisteren avond na 6 uren zich naar de City begaven, om de tweede avond-godsdienst-oefening in de St. Paulskerk bij te wonen, werden verrast door twee verlichte opschriften, met de woorden: *de kerk is vol*, iets nieuws in deze dagen en vooral in de City, alwaar men reeds sprak van kerken af te breken, uithoofde de bevolking voor het grootste gedeelte buiten woonde. Om vier uren 's namiddags omgaf eene aanzienlijke gemeente reeds de hoofdkerk en vulde weldra het voorplein, ofschoon de godsdienstoefening eerst te 7 uren begon. Te 6 uren werden de deuren geopend en spoedig daarna verschenen aan iedere zijde der groote steenen trappen, welke tot den ingang leiden, de bovengenoemde vier woorden, waarop eene talrijke menigte, die zich allengs verzameld had, weder vertrok.

Het engelsche transportschip *Bombay*, met 300 man aan boord en waarvoor zoo zeer gevreesd werd, is te Plymouth aangekomen, doch met verlies van 13 man.

— De directeuren van de trans-atlantische telegraaf-maatschappij zijn voornemens, in het aanstaande voorjaar, een nieuwen kabel naar Amerika te leggen, wanneer de regering den intrest van het daartoe benoodigde kapitaal wil waarborgen. Tot dat doel wordt in de city eene petitie aan de regering in gereedheid gebragt, en velen der aanzienlijkste firma's hebben beloofd, haar te zullen onderteekenen.

— De berigten uit Ierland luiden niet gunstig. De geheime genootschappen beginnen weer te woelen en hebben in de laatste dagen eenigen als het slagtoffer hunner wraak doen vallen, zoodat de grondeigenaars beducht worden voor hunne veiligheid. De regering heeft het dan ook noodig geacht ernstige maatregelen daartegen te nemen, en de *Dublin Gazette* bevat dan ook reeds eene proclamatie van den lord-luitenant van Ierland, welke ten doel heeft de onderdrukking van het *ribandism* en van de geheime genootschappen in Ierland in het algemeen. Daarin wordt in de eerste plaats gezegd, dat alle vereenigingen of genootschappen van personen, die zich verbinden door een eed, welke niet krachtens eene wet wordt opgelegd, onwettig zijn en dat al diegenen, welke daaraan deelnemen, zich schuldig maken aan felonie en dien ten gevolge strafbaar zijn. Vervolgens worden de iersche burgers aangemaand, zich van de deelname aan dergelijke genootschappen te onthouden, te meer daar de regering al het mogelijk zal aanwenden, om die vereenigingen te onderdrukken en de deelgenooten er van te straffen. De vreedzame burgers worden uitgenoodigd daartoe, zooveel als dit in hunne magt is, mede te werken; om dit te bevorderen wordt eene belooning van £ 100 uitgeloofd aan ieder, die de justitie op het spoor brengt van een zaamgezworene, die anderen onder eede in een complot opneemt, en van £ 50 voor de aanwijzing van een lid van een geheim genootschap.

— De *Great Eastern* (vroeger *Leviathan*) is door een nieuwe maatschappij gekocht, naar men zegt, voor £ 160,000, zijnde er nog £ 100,000 à £ 120,000 noodig, om het schip in staat te brengen van zee te kiezen. Men gelooft, dat het reuzenvaartuig, tegen het midden van den aanstaanden zomer, zijne eerste reis zal kunnen doen. Volgens de dagbladen is het bestemd, om vooreerst dienst te doen tusschen Engeland en Canada, maar zal het naar alle waarschijnlijkheid later in de vaart gebragt worden tusschen Engeland en Indië.

FRANKRIJK.

Parijs, 5 Dec. De keizer, de keizerin en de keizerlijke prins zijn heden van Compiègne te Parijs aangekomen. Vele maarschalken, de ministers, de prefect der Seine en de prefect van politie wachten HH. MM. aan het station op. Het militaire escorte werd gecommandeerd door generaal Soumain. De gezondheid der vorstelijke familie is uitmuntend.

— De *Océan* van Brest meldt, dat er besloten is, dat alle militairen, die met het legioen gedecoreerd, van 1815 af tot 1851, en thans nog in werkelijke dienst zijn, het tractement zullen ontvangen, dat bij deze decoratie gevoegd is. Dit zal eene uitgave van 3 millioen francs bedragen.

— De *Patrie* van gisteren logenstraft het berigt, dat het centrale Israëlietische consistorie eene actie tegen den heer Veuillot zou ingesteld hebben, en geeft voor, dat eene voorloopige autorisatie daartoe noodzakelijk is. Die autorisatie, wanneer zij noodig mogt zijn, hetgeen zeer te betwijfelen is, schijnt door het consistorie verkregen te zijn, daar de *Univers Israélite* het volgende berigt bevat: « Het centrale consistorie heeft eene geregtelijke actie ingesteld tegen den *Univers*, wegens de beleediging van eene door den staat erkende godsdienstige secte en het blootstellen daarvan aan de verachting en den haat der burgers".

— Volgens het te Parijs uitkomend tijdschrift *Archives Israélites*, bestaat er plan om eene gravure uit te geven, waarop het rooven van den jeugdigen Mortara uit het huis zijner ouders, op den 24sten Junij jl., voorgesteld is. Een bekend kunstenaar is reeds daartoe uitgenoodigd, en de voorloopige inteekening ter bestrijding der hooge kosten is geopend.

— Het gebeurde met een fransch advocaat te Genève en het daaruit voortgesproten geschil tusschen de Fransche regering en de autoriteiten te Genève heeft geene aanleiding tot verdere onaangenaamheden gegeven. Het onregt der politie is erkend; men had hem dadelijk naar den franschen consul moeten voeren, zoo als hij verlangd had. De politie was echter eenigzins te verontschuldigen, daar de advocaat in gezelschap was van iemand, die meermalen wegens diefstal veroordeeld was. Er is als schadeloosstelling gevraagd eene som van 10,000 francs; waarschijnlijk zal hierop geene aanmerking gemaakt worden.

Parijs, 7 December. Men verzekert, dat de opening van den senaat en van de wetgevende vergadering niet, gelijk aanvankelijk bepaald was, den 10den Januarij, maar eerst in Februarij zal plaats hebben. De reden van dit uitstel moet, naar men verneemt, daarin gelegen zijn, dat het budget, hetwelk bij de wetgevende vergadering moet worden ingediend, op dit oogenblik nog niet aan den staatsraad ter voorloopige beoordeeling is voorgelegd. Ook is het wetsontwerp, betreffende de uitbreiding van het terrein der stedelijke accijnsen, nog niet zoover gereed, dat het nog voor het einde van Februarij door het wetgevend ligchaam in behandeling zal kunnen genomen worden.

— Nog voortdurend verkeert men in onzekerheid omtrent het door de Montalembert aangeteekend appel, ofschoon het hier over het algemeen niet betwijfeld wordt, dat zijn proces voor het keizerlijk hoog geregtshof op nieuw in behandeling zal komen. Opmerkelijk is het, dat de door den keizer verleende gratie zich niet uitstrekt tot den heer Douniol, uitgever van den *Correspondant*, terwijl deze toch uit den aard der zaak minder schuld had aan het bedoelde feit. De heer Douniol heeft intusschen van zijn vonnis geen appel aangeteekend, maar de hem opgelegde boete betaald.

— De fransche zaakgelastigde in Mexico, de marquis Gabriac, heeft verlof bekomen, om zich naar Parijs te begeven. De kanselier van het gezantschap, de heer de Marineau, zal tijdens zijne afwezigheid zijne functien waarnemen.

— Naar men verneemt, zal er eene uitgebreide verwisseling in het personeel der prefecten plaats hebben. Ofschoon nu de regering ten aanzien van enkele prefecten wel eens stof tot ontevredenheid moge hebben, zoo kan men toch niet anders zeggen, dan dat het met de meesten juist het tegenovergestelde geval was. Voor het oogenblik kunnen wij intusschen omtrent de voorgenomen verandering van personeel nog niets anders mededeelen, dan dat er van wege het gouvernement eenige bekwame personen zullen worden uitgezonden, die zich, door een plaatselijk onderzoek, van den staat van zaken in de verschillende departementen zullen moeten overtuigen.

— Men meldt uit Montpellier, dat eene beschuldiging van vergiftiging, onder de meest bezwarende omstandigheden, sedert eenige dagen het publiek dier stad bezig houdt. De heer X is namelijk gearresteerd, onder beschuldiging van zijne vrouw en de 2 kinderen, welke zij uit een vorig huwelijk had, vergiftigd te hebben, door middel van schadelijke bestanddeelen, die hij in hun middagmaal gemengd had. Deze 3 personen zijn dien ten gevolge ernstig ziek geworden, zonder echter aan de gevolgen te bezwijken.

— Alhier is aangekomen een echte Nabob van het eiland Réunion, om zich voor goed te Parijs te vestigen. Hij bezit een jaarlijksch inkomen van niet minder dan drie millioen en is vader van 2 kinderen, waaronder een huwbaar meisje. Men behoeft niet te vragen, of de hand van deze laatste in onze kringen gezocht zal worden. Men zegt zelfs, dat, bij het aan wal komen te Marseille, bij den vader reeds aanzoek daarom is gedaan. De Nabob is een bloedverwant van den heer Kerverguen, lid van het fransche wetgevend ligchaam.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 5 Dec. Door den bonds-president, graaf Rechberg Rothenlöwen, is, ter eere van den nieuwen franschen gezant graaf Salignac-Fénélon, in het bondspaleis een gala-diner gegeven, waaraan al de gezanten, als mede de beide regerende burgemeesters dezer vrije rijksstad deel namen.

— Ten gevolge van den beteren waterstand en de verdwijning van het drijfijs, heerscht te Mainz weder eenige levendigheid in de scheepvaart en het handelsverkeer.

— Er komen hier, bij voortduring, vele aanzienlijke Russen door, die zich naar Italie, vooral naar Nizza begeven.

— De graaf Trapani zal eerstdaags, in naam des konings van Napels, voor den erfprins de hand der hertogin Maria van Beijeren vragen.

— De verkiezingen voor de nieuwe beijersche kamer van afgevaardigden, zullen morgen te Munchen een aanvang nemen. Men bemerkt reeds veel beweging onder de kiezers en men ziet met meer dan gewone belangstelling den uitslag te gemoet. De *Schwab. Merkur* maakt gewag van eene, door den minister van binnenl. zaken aan de ambtenaren gerigte, uitnoodiging, om zich niet aan deze verkiezingen te onttrekken, maar naar pligt en geweten, in den geest der regering, deel te nemen.

— Naar men van welonderrigte zijde verneemt, zal Oostenrijk, in het belang van de opheffing der doorvoertollen in Duitschland, waaraan door Baden de voorwaarde wordt gehecht, dat terzelfder tijd ook de Rhijntollen moeten worden opgeheven, zijn invloed bij sommige belanghebbende oeverstaten aanwenden.

— De grootvorst Constantijn van Rusland, die door den russischen gezant baron Nicolai aan de Zwitsersche grenzen werd begroet, heeft van daar met zijne gemalin en zijn zoon de reis over Bern en Genève naar Nizza voortgezet, waar deze hooge personaadjen thans reeds moeten zijn aangekomen.

— Uit hoofde van onpasselijkheid, heeft de nieuwe fransche gezant, markies Turgot, zijne geloofsbrieven nog niet kunnen overhandigen.

— In eene algemeene vergadering der maatschappij *Helvetia*, werd door den voorzitter de noodzakelijkheid betoogd van eene herziening der zwitsersche bondsconstitutie, ter bevordering van meer eenheid in den regeringsvorm der verschillende cantons.

ITALIE.

Een brief uit Napels, dd. 20 Nov. deelt ons eenige bijzonderheden mede omtrent het verblijf van lord Stratford de Redcliffe in deze stad, en omtrent een arbitrairen maatregel, ten opzigte van een engelschen resident genomen:

De aankomst van lord Redcliffe is de groote gebeurtenis dezer week geweest. De staatkundige berigtgevers, die naar hun verschillend standpunt de tegenwoordigheid des diplomaats beschouwden, hebben de meest tegenstrijdige geruchten in omloop gebragt. Terwijl eenigen den edelen lord eene vreedzame en vriendschappelijke zending toeschreven en verzekerden, dat hij den koning een bezoek had gebragt, wien hij eenige prachtige arabische paarden aangeboden zou hebben, verzekerden anderen even verkeerd, dat hij belast was, om het napelsche gouvernement een dreigend ultimatum te overhandigen.

Ik kan u thans met zekerheid verklaren, dat lord Stratford met geen zending aan het napelsche gouvernement is belast geweest, dat hij noch den koning, noch een lid van de regering heeft willen zien, en eindelijk dat de prachtige paarden, een geschenk van den sultan, welke hij aan boord had, te Napels ontscheept zijn, om naar Rome te worden gezonden, waarheen zijne lordschap zich voorloopig begeeft. Ik begrijp niet wat de geruchten, die ik u medegedeeld heb, ingang heeft doen vinden: lord Redcliffe heeft er volstrekt geene aanleiding toe gegeven; want, gedurende zijn verblijf te Napels, heeft hij met zijn gezin en gevolg steeds op het fregat *Curaçao* zijn verblijf gehouden, dat voor den ingang der oorlogshaven geankerd lag; hij heeft slechts zelden de stad bezocht en zeer weinig bezoekers aan boord van 't fregat toegelaten.

De napelsche politie, gewoon om geen maatregel ten opzigte der inboorlingen te sparen, heeft tegen een Engelschman eene daad gepleegd, die, naar ik vrees, moeijelijkheden aan de regering der beide Siciliën kan veroorzaken. Zie hier het gebeurde: Een engelsch koopman, William Pierce, had op het plein van Sorrento een Ca-

sino of villa gehuurd, waarheen hij zich, gedurende het schoone jaargetijde, dikwijls begaf. Den 12 dezer hebben, volgens formele bevelen van den heer Bianchini, directeur van het ministerie van policie, een onderintendant van Castellamare en, op bevel van dezen laatsten, een inspecteur van politie, vergezeld van verscheidene agenten en stadswachten, zich naar de villa van den heer Pierce, die zich toen te Napels bevond, begeven, een deur opengebroken, waarop stond: William Pierce, Inglese, en een gestrenge huiszoeking gedaan, waarbij men niet schroomde zijn bureau open te breken, zijne papieren door elkander te halen, enz.

't Is onnoodig u te zeggen, dat deze huiszoeking, die, volgens het zeggen der politie, ten doel had, een wapenmagazijn te ontdekken, geenerlei gevolg heeft gehad. Middelerwijl heeft de heer Pierce den engelschen consul van het gebeurde kennis gegeven, en men verwacht hier een krachtige reclamatie van 't engelsche gouvernement. Gij ziet, zooals ik u reeds gezegd heb, dat het hier schijnt, alsof men het tegendeel wil doen van datgene, wat zou kunnen leiden tot de herstelling van vriendschappelijke betrekkingen met de westersche mogendheden.

— De *Examiner* geeft in een brief het volgende verhaal van de ontvoering van het kind van Mortara:

De familie Mortara woonde te Bologna in de straat *Via delle Lame*. In zekeren zomernacht van het vorige jaar, toen allen in het huisgezin reeds ter ruste waren, uitgezonderd Mortara en zijne echtgenoot, hoorde men omstreeks middernacht een luid kloppen aan de deur. Mortara wilde niet dadelijk openen, maar vroeg eerst wie er was. «De policie.” was het antwoord. Hierop opende hij de deur, en een man van kleine gestalte en in eenvoudige kleeding, gevolgd door verscheidene policie agenten, trad binnen. Al dadelijk vroeg hij het hoofd des huisgezins naar zijn naam, hoeveel kinderen hij had, die hij wenschte te zien, waarbij hij nog eenige andere vragen voegde. «Waarom wenscht gij mijne kinderen te zien?” hernam Mortara, «wie geeft u het regt dit te vorderen?” De man toonde hierop een lastbrief van de inquisitie. Mortara verklaarde alsnu, doch te vergeefs, dat men den kinderen schrik zou aanjagen, indien men hen te midden van hun slaap wekte en onder gewapende mannen bragt, waarop hij ten antwoord kreeg, dat hij (Mortara) aan den last had te voldoen, en bij gevolg de kinderen moest kleeden en te voorschijn brengen. Toen de laatsten waren verschenen, vroeg men naar hunne namen, waarbij het bleek dat het het jongste kind was, dat gezocht werd, want de man wenkte dat kind nader bij te komen en greep het, zoodra het binnen zijn bereik kwam. Het kind begon daarop dadelijk te schreeuwen, terwijl de vader toetrad om het terug te nemen; doch hierin werd hij verhinderd door eenige policie agenten, die zich tusschen den vader en het kind plaatsten. De man vertrok hierna met het kind en liet een of twee policie agenten in de woning, benevens eenige anderen daar buiten, voor het geval dat, de vader pogingen mogt aanwenden, om de buurt in beweging te brengen.

Hierbij dient nog gemeld te worden, dat de man, die het jeugdige kind van Mortara ontvoerde, deel uitmaakt van het zoo talrijke corps spionnen en geheime agenten, die door de inquisitie bezoldigd en onder alle klassen der maatschappij, waar de inquisitie bestaat, gevonden worden. Wanneer een dier spionnen van de inquisitie last heeft ontvangen een harer besluiten uit te voeren, dan is hij met eene magt bekleed, welke ieder bisschop of magistraats-persoon bindt, terwijl de civiele en militaire magt zelfs genoodzaakt is hem behulpzaam te zijn.

PORTUGAL.

Graaf Moltke, minister-resident van Denemarken bij het hof van Portugal, heeft het handelstractaat tusschen deze twee staten gesloten, met welk doel hij zich voor eenigen tijd naar Lissabon had begeven.

KAAP DE GOEDE HOOP.

Volgens de laatste berigten van de Kaap de Goede Hoop was de Gouverneur dier kolonie, sir George Grey, den 22sten October te Cape Town teruggekeerd. Moshesh en de Vrijstaat hadden wederkeerig concessien gedaan. De nu vastgestelde grenzen waren nagenoeg gelijk aan die, welke vroeger door den majoor Harden waren aangewezen.

De *Cape Monitor* legt zijn bezorgdheid aan den dag ten aanzien van den vrede op de grenzen der kolonie, daar de diefstallen vooral van vee, in den laatsten tijd, zeer waren toegenomen.

Europesche Kolonisatie op Sumatra.

Met de laatst aangekomen mail, ontvingen wij een, door den Heer F. H. van Vlissingen, in druk verkrijgbaar gestelden brief, door Z. E. den luitenant-generaal J. van Swieten, destijds gouverneur ter Westkust van Sumatra, aan hem geschreven.

Wij vermeenen onzen lezers geene ondienst te doen door de opname van dit hoogst merkwaardig stuk, geschreven door een man, wiens practische kennis en helderzienden blik door ieder onpartijdige hoog gewaardeerd worden en wiens gevoelen, naar wij vertrouwen, als van het grootste gewigt in dit belangrijk vraagstuk van den dag zal geacht worden.

Den WelEd. Heer F. H. VAN VLISSINGEN.

Amsterdam.

Padang, den 20sten Julij 1858.

Zeer geachte Heer!

Ontvang mijnen dank voor uwen brief van den 8sten Mei, en voor de toezending van het belangrijke verslag van de Staats-Commissie over de kolonisatie. Ik breng gaarne hulde aan de voortreffelijkheid van haren arbeid, al kan ik ook hare conclusie *tegen* de kolonisatie niet beamen. Ik was daarop echter voorbereid, zoo als UEd. uit mijnen vorigen brief hebt kunnen zien. Hij hield de opinie in, over deze aangelegenheid, van den Oud-Gouverneur-Generaal DUYMAER VAN TWIST. Indien deze aan de uitvoerbaarheid twijfelde, dan, dacht ik, zoude de bijval van andere beoordeelaars niet grooter kunnen zijn. Ook de Staats-Commissie schijnt in principe tegen de kolonisatie gestemd te zijn geweest, af te leiden uit de ongunstige voorbeelden, welke zij, met op zijde stelling van andere, tot het nemen van hare conclusie heeft aangehaald.

Afgescheiden daarvan komt het verslag mij voor, eerder gunstig dan ongunstig voor een eind-conclusie te zijn. De noodzakelijkheid toch eener meerdere bemoeijenis met de buitenbezittingen wordt erkend, en alleen omtrent de geschiktste middelen bestaat verschil. Heeft ook al de Staats-Commissie de kolonisatie om aangevoerde redenen afgeraden, zij bewilligt toch in het te hulp roepen van den particulieren ondernemingsgeest, zelfs met afstand van grond in vollen eigendom. Indien derhalve kan worden aangetoond, dat de Staats-Commissie hare voorbeelden van onuitvoerbaarheid verkeerd gekozen heeft, dan is het ook van hare goede trouw of van het Opperbestuur te verwachten, dat zij zich aan de genomen conclusie niet zullen houden.

Om dit in het korte bestek van een brief aan te toonen, is ondoenlijk, wanneer daarbij de noodige uitvoerigheid moet betracht worden. Maar ik zal toch trachten UEd. eenige punten van tegenspraak te geven, gegrond op locale kennis en ervaring.

Indien het uw oogmerk kan dienstig zijn, dan kan UEd. zich voor volkomen geregtigd houden, om mij als uwen berigtgever te noemen. Hier toch geldt het geene gewone ambtenaars-geheimhouding meer, maar de toelichting van een belangrijk vraagpunt, waarvan de juiste kennis, zoowel voor de Regering als voor het algemeen, van groot gewigt is.

Ik heb bovendien een andere drijfveer. Voor den voortreffelijken Staatsman, die thans aan het hoofd van het Departement van Koloniën staat, gevoel ik hooge achting en genegenheid. De schoonste tijdperken mijner ambtenaars-loopbaan heb ik Z.Ed. te danken. Het zoude mij daarom verheugen, indien deze „*question brulante*” onder zijn beheer tot eene goede oplossing konde komen, en beschouw het daarom als een heiligen pligt, om niets van hetgeen de ervaring mij daarover geleerd heeft, terug te houden.

Naar het mij voorkomt, heeft de Staats-Commissie de volgende bedenkingen gehad tegen het toelaten eener europesche kolonisatie, althans wat Sumatra betreft, als:

a. Redenen van staatkunde.

b. Ongeschiktheid van den Indischen Archipel, door het gemis van genoegzaam hooge tafellanden.

c. De geringe levenskans van den Europeaan binnen de keerkringslanden.

d. Onbekwaamheid van den kolonist voor veldarbeid en voor concurrentie met Oostersche arbeiders.

Ad a. De Staats-Commissie heeft niet opgegeven van welken aard hare staatkundige bedenkingen zijn. De algemeen geopperde: dat de kolonisatie eene verandering zoude brengen in de bestaande regerings-beginselen kan het niet zijn, want dan had zij de toelating van particuliere ondernemers niet aangeraden, en het evengenoemde argument niet zelve wederlegd door de verklaring: „dat de toelating der werking van particuliere ondernemingen de exploitatie van het Gouvernement, waar die bestaat, niet behoeft uit te sluiten.” (bladz. 77). Welligt bedoelt de Staats-Commissie de botsingen, die tusschen de kolonisten en een zoo onhandelbaar volk, als het Maleische, zouden kunnen ontstaan. Wijl echter, in de ontwerpen van kolonisatie, uitsluitend sprake zal zijn van het koloniseren van het schier onbewoonde Batta-gebied, vervalt ook deze bedenking.

Men veronderstelle dan met mij voor een oogenblik de mogelijkheid, om daar eene krachtige volkplanting te doen wortel vatten. Zal dan de uitbreiding dezer kolonie, zoodanig, dat zij door de rivier van Bila de straat Malakka beheerscht, niet eene zeer raadzame staatkundige operatie zijn?

De rivier van Bila is tot ver in het binnenland, nabij hare doorbraak door het gebergte, — de porte Tebah, zoo als JUNGHUHN haar noemt, — bevaarbaar met stoomschepen, van *tien* voeten diepgang, en buitengemeen gunstig gelegen, om in tijden van oorlog den engelschen handel en scheepvaart afbreuk te doen. Door deze volkplanting zoude een deel der motiven, die Singapore deden stichten, — het ongestoorde bezit van een anderen waterweg naar China dan straat Sunda, — op eene handige en wettige wijze zijn verijdeld. Deze volkplanting geeft ons eene onberekenbare heerschappij over de beide zeeën; ten westen door de baai van Tapanoelie, ten oosten door het gedeeltelijk sluiten en onveilig maken van straat Malakka. Ondernemingen tegen Java of andere deelen van onze bezittingen, zoo als in 1811, worden er zeer door bemoeijelijkt.

Welligt is het ook goed te denken aan de groote gebeurtenissen, die zich in Oost-Azië schijnen voor te bereiden, en aan de begeerlijkheid, die bij groote mogenheden, zoo als Amerika en Frankrijk, die geene bezittingen van eenig aanbelang in deze zeeën hebben, door de kennis van dat schoone tafelland zoo ligt kan worden opgewekt, om vasten voet in den Archipel te krijgen

. . . .

. . . .

De vallei der boven-rivier van Bila en het landschap Tobah worden door JUNGHUHN, wegens de voortreffelijkheid van het klimaat, hunne hooge ligging, vruchtbaarheid en geschiktheid voor het aanleggen van wegen, bijzonder aan de aandacht van het Nederlandsch Bestuur aanbevolen.

Ik waag het niet al het voordeelige te schetsen, dat de staatkunde uit eene kolonie in het Batta-gebied zal erlangen. De heldere blik van den Minister van Kolonien zal het dadelijk in zijn geheelen omvang vatten.

Ook voor eene mogelijke aanranding van Sumatra zal de verdediging uit die kolonie belangrijke voordeelen putten. Het denkbeeld der Staats-Commissie, om de militaire magt van Sumatra *casu quo* aan de verdediging van Java te doen deelnemen, en met dat oogmerk een weg uit de Lampongsbaai naar Padang te doen aanleggen, zal bij uitvoering of bij een voorafgaand ernstig onderzoek, blijken niet raadzaam te zijn. Dit toch zoude niet kunnen geschieden zonder de verdediging van Sumatra-zelf op te geven, en daarvoor is die bezitting nu reeds te belangrijk. De legerafdeeling, die men langs den bedoelden weg over de Lampongs naar Java zoude kunnen overbrengen, zal daar zoo verzwakt aankomen, dat zij slechts een onbeduidend gewigt in de schaal zal kunnen leggen, te weinig om het ontbrekende, dat Java in eigen boezem met eene bevolking van tien millioen zielen niet kan vinden, aan te vullen.

Doelmatiger zal het daarom zijn de legermagt van Sumatra niet aan hare bestemming, de verdediging van dat gebied, te onttrekken. Indien ons daar de oorlogskans tegenvalt, en men verpligt ware de Padangsche bovenlinie te ontruimen, zoude men den terugtogt naar Mandheling nemende, geholpen door het terrein en de hulpmiddelen die de volkplanting oplevert, nagenoeg onaantastbaar zijn, en een belangrijk deel van Sumatra in bezit kunnen houden. Wel heeft de Staats-Commissie, en mijns inziens te regt, op bladz. 14 op de teleurstelling gewezen, die men zich voorbereidt, indien men bij de verdediging van geheele bezittingen, tegen goed zamengestelde expeditien, op de toevoeging van de krachten der volkplantingen rekent. Het is dan ook niet op de hulpmiddelen uit levende strijdkrachten, dat ik hier doel, maar op die, welke uit de verzorging aan levensmiddelen, verpleging van zieken en voorziening van technischen aard zijn te bekomen, zoo als men, om dezelfde redenen, zich in Europa op volkrijke steden baseert. Deze steun is gewis van groot gewigt in de verdediging, tegen eenen aanvaller, welke dien mist.

Ad b. De Commissie zegt de overtuiging te hebben, dat eene bergvlakte van genoegzame uitgestrektheid, en op vrij aanmerkelijke hoogte gelegen, in Nederlandsch Indië niet bestaat. (Bladz. 52.)

Indien zij daarmede uitsluitend bedoelt de hoogte door A. VON HUMBOLDT aangegeven (bladz. 51), dan heeft zij gelijk. Maar voor tafellanden, in den Nederlandsch Indischen Archipel *nog bewoonbaar* (JUNGHUHN zegt dat berghoogten van 8000 voeten op Java en Sumatra *niet meer* bewoonbaar zijn en de verlaging van de temperatuur daar geheel anders dan in het continentale hoogland wordt waargenomen; zie *Die Battaländer*, 2de d. bl. 86, de noot.), — dan is die berghoogte in het Battagebied aan te wijzen, als:

1⁰. *Ankola*, heeft 12 vierkante geographische mijlen uitgebreidheid, en ligt 1870—3000 voeten boven de zee.

2⁰. *Si-Pirok*, eene effene vlakte van 27 vierkante geographische mijlen uitgebreidheid en 3000—3300 boven de zee. Dit plateau is hooger, vlakker en hooger dan de bekende vlakte van Bandong (*Preanger-Regentschappen*).

3⁰. *Silantom*, heeft 8 vierkante geographische mijlen uitgebreidheid en ligt 3000—3600 voeten boven de zee.

4⁰. *Tanah Oerong*, heeft 13 vierkante geographische mijlen uitgebreidheid en is 3000—4500 voeten boven de zee.

5⁰. *Tanah-Rampeh*. Eene uitgebreidheid van 4 vierkante geographische mijlen en 1800—2000 voeten hoogte.

6⁰. *De binnen vallei van Bila*. 37 vierkante geographische mijlen groot, en 2500 à 3700 voeten hoog.

7⁰. *Zuid-Tobah*. Is groot 40 vierkante geographische mijlen en 3750—4500 voeten hoog. Het noordelijke deel is niet bekend (VAN DER TUUK heeft het bezocht) en wordt door JUNGHUHN, met inbegrip van Dairi en Dallas, op 160 vierkante geograpische mijlen geschat. (*Die Battaländer*, 1e d. bl. 285.)

8⁰. *Silindong*. 16 vierkante geographische mijlen en 3000 voeten boven de zee.

9⁰. *Singopollang*. 10 vierkante geographische mijlen groot en 2000—3000 voeten hoog.

10⁰. *Dollok-Diaat*. 12 vierkante geographische mijlen en 4000—4800 voeten boven de zee.

Bepaalt men zich tot dit *bekende* hoogland, waarvan de onderdeelen een aaneengeschakeld geheel maken, zonder het *onbekende* Noord Tobah, Dairi en Dallas, noch de lager liggende landschappen welke onder ons beheer staan, mede te rekenen, dan heeft men eene vlakte, waarvan het klimaat gelijk is aan 8000 voeten in Mexico, Peru en Quito, en eene grootte bezittinde van 179 vierkante geographische mijlen, waarop ruim een paar millioen zielen een ruim voedsel kunnen vinden (*Die Battaländer*, 2de d. bladz. 53 en 195). Het geheele Battagebied is ruim 900 vierkante geographische mijlen uitgebreid en heeft 150,000 bewoners!!! (*Die Battaländer*, 2de d. bladz. 47)

Aan de geschiktheid van dit land voor het vestigen van eene Europesche volkplanting is niet te twijfelen. *(Wordt vervolgd)*.

Ingezonden stukken.

Met leedwezen breng ik ter kennis van belanghebbenden, dat de vertraging in het uitgeven der plaat, voorstellende *een Ronggingdans in de binnenlanden van Java*, alleen plaats heeft door de nalatigheid van den heer *E. Spanier*, lithograaph te 's Gravenhage, daar die heer, volgens gemaakte voorwaarden, reeds in het begin der maand Maart 1858, de som van ƒ 150,— (honderd en vijftig) guldens, als zijnde de helft der onkosten, ontving; waarop hij *eerst* met de mail van den 10den September 1858 antwoordde, alstoen belovende de proef der plaat met de daarop volgende mail (d. i. 22 September 1858) te zullen afzenden.

Doch ook sedert dien tijd geen berigt ontvangen hebbende, ofschoon door mij aangeschreven, acht ik het noodzakelijk, daarvan kennis te geven.

Het getal der inteekenaars bedraagt 335 à ƒ 3,— ƒ 1005,—,
waarvan 236 reeds betaald hebben............ ƒ 708,—.
en 99 waarvan *nog te ontvangen is*.... - 297,—.

ƒ 1005,—.

Van de ontvangene som van ƒ 708,— is:

1⁰. met 25 Jan. 1858 aan den heer *E. Spanier* p/wissel verzonden. ƒ 150,—.
2⁰. met 10 Jan. 1858 aan Z. E. den Min. v. Kolonien p/wissel. - 400,—.
3⁰. aan stortingbewijzen bij mij berustende.......... - 129,—.
4⁰. aan geld in cassa.......... - 29,—.

ƒ 708,—.

de twee laatste posten moeten dienen tot voldoening der resterende ƒ 150, welke aan den heer Spanier, na aflevering, voor de uitvoering en het drukken der plaat, nog zal moeten worden betaald, als ook voor de betaling van het papier, gebruikt voor het drukken der circulaires en inteekeningslijsten.

A. VAN PERS.

Batavia, 12 Januarij 1859.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DAT'M	NAAR
Januarij	13 Engelsch	Sir Ralph Abercromby	Boyd	Foo-Chow	1 Januarij	New-York.
"	— "	Bermondras	A. Abbots	Siam	26 December	Londen
"	16 Fransch	Mauritius	J. C. Regnier	Batavia	8 Januarij	Padang
"	17 Engelsch	General Wyndham	Wilson	Melbourne	16 December	
"	18 Fransch	Cafarette	Dereix	Canton	8 Januarij	Havre
"	— "	Succes	J. Mounerot	Macao	7 "	Havana
"	— Amerikaansch	Twileyht	G. Gats	Singapore	12 "	New-York
"	19 Engelsch	Sentare	J. Ollard	Shanghae	2 "	Londen
"	— "	H. B. M. st. Nilcanis	J. M. Hockly	Singapore	15 "	Engeland
"	15 "	Lord Warriston	W. Lock	Batavia	12 "	Londen
"	17 "	Atalanta	R. Spretly	Hongkong	7 "	Sydney
"	— "	Osprey	J. Allen	Foo-Chow	6 "	Melbourne

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
Januarij	19 Nederlandsch	schip	Hollandia	C. C. Ruige	Amsterdam	16 Oct.	Dümmler & Co.
"	— "	bark	Cortgene	D. Dunlop	Pasaroean	29 Dec.	Reynst & Vinju.
"	— Engelsch	schip	Corriemulzie	Blyclok	Liverpool	14 Oct.	Martin, Dyce & Co.
"	— Ned. Indisch	bark	Fuidool Mobark	Hassan Nordien	Banka	15 Jan.	Buijs, Jacobsen & Co.
"	20 "	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Singapore	17 "	Maclaine, Watson & Co.
"	— "	"	Batavia	C. C. L. Neyts	Samarang	18 "	W. Cores de Vries.
"	— "	bark	Hing Goan	Lim Goenhoat	Riouw	13 "	Gezagvoerder.
"	— "	brik	Jeannetta Maria	J. G. Danekes	Singapore	11 "	T. Crone.
"	— "	stooms.	Baudu	A. G. Bosch	Borneo Westkust	6 "	W. Cores de Vries.
"	21 Nederlandsch	bark	Lewe van Nyenstein	E. G. Borchers	Hongkong		Schimmelpenninck & Co.
"	— Ned. Indisch	"	Java	Worthington	Djambie		"
"	— "	stooms.	Palembang	H. J. Roseboom	Soerabaja	18 Jan	W. Cores de Vries.
"	22 Nederlandsch	bark	Admiraal Piet Hein	L. Hazewinkel	China		Haager & Schuurman.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	WAAR
Januarij	20 Z. M.	stooms.	Celebes	Luit. t/z. 1 kl. J. A. van der Velde	Bonthain
"	21 Nederlandsch	bark	Beurs van Rotterdam	T. de Vos	Samarang
"	— "	"	Columbine	C. A. Malbranc	Soerabaja
"	— Engelsch	schip	Ellen Rodger	J. Kraij	Singapore
"	22 Zweedsch	bark	Atlantie	Fleetwood	Nederland via Soerabaja
"	— Nederlandsch	schip	Immagonda Sara Clasina	M. van Gijzel	Samarang
"	— "	bark	Nieuwland	D. G. Pott	Cheribon
"	— Ned. Indisch	stooms.	Batavia	C. C. L. Neijts	Bencoelen en Padang

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Jan.	7 Ned.	bark	Ferdinandina Emma	R. A. Tange	Batavia
"	— "	brik	Anna	van de Valk	Cheribon
"	— Z. M.	stooms.	Groningen kapt. lt. t/z	dit Dubikart	Batavia
"	— Ned.	bark	Tagal	J. F. H. Gobel	"
"	8 Z. M.	stooms.	Phoenix lt. t/z Iste kl.	W. B. F. Escher	"
"	— Ned.	schip	Alblasserdam	J. F. 'tHoen	"
"	— "	bark	Elizabeth	H. A. Harms	"
"	— "	schip	Philips van Marnix	E. van Duijn	"
"	9 N. I.	bark	Kieng Wan	So Kiasing	Riouw
"	11 Ned.	schip	Princes Amelia	v B v Alkemade	Batavia

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Jan.	7 N. I.	bark	Alnoer	Sech Marzoek	Soerabaja
"	8 Ned.	"	Generaal de Stuers	F. Fokkens	Nederland
"	10 N. I.	schip	Gana Salim	Sech Bakir	Soerabaja
"	— "	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	"
"	11 Ned.	bark	Koophandel	S. de Vries	"
"	12 "	"	Tagal	Gobel	Boni
"	— Zweed.	"	Selma	van Larsson	Nederland
"	13 Ned.	"	Ferdinandina Emma	R. A. Tange	Boni
"	— N. I.	"	Fathool Wahap	[illegible]	[illegible]

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN
Nederlandsch	schip	Anna	Th. van den Kolk	Nederland	Dorrepaal & Co.
„	„	Princes Amelia	L. W. v Rhijn v Alkemade		„
„	„	Philips van Marnix	E. van Duijn		B. Kopersmit & Co.
„	bark	Anna Justina	J. C. Siedenburg	Nederland	Dorrepaal & Co.
„	„	Electra	A. Wegman	Boni	MacNeill & Co.
„	„	Susanna Elisabeth	C. Ouwehand	„	„
„	„	Valparaiso	E. J. Kok	Nederland	Dorrepaal & Co.
„	„	Schuringa	H. O Engelsman	„	„
„	„	Abel Tasman	J. R. Rijken	„	B. Kopersmit & Co.
Nederl. Indie....	„	Atitor Rachman	Koesnin	Banjerm.	Gezagvoerder.
„	„	Emelie	J. B. Perry		„
„	„	Kiem Gean	So Kia Sing	Rembang	„
„	„	Ellen	F. A. P. Wentholt	Cheribon	„
„	schoener	Hap Eng	Tan Kie		„
„	„	King Goan	Hoormat		B. Kopersmit & Co.
Fransch............	schip	Camoëns	V. Goussiaume	Frankrijk	Dorrepaal & Co.
Bremer............	„	Marie	Schwartje		Wermuth & Co.

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch.......	bark	Eva Johanna*	H. de Boer		Haager & Schuurman.
„	„	Anna Paulowna*	W. Bek Wz.		„
„	„	Afrika	Mamoury	Cheribon	„
„	„	E. W. van Dam van Isselt	J. Kolm		„
„	„	Zeenimph*	J. W. J. W. Elias		„
„	schip	Nederland*	P. Hoekstra		„
„	„	Jupiter	P. Burggraaf		„
„	brik	Karel August	A. Huizer		„
„	schip	Hebe	A. H. Kiehl		Schimmelpenninck & Co.
„	bark	Constance	Kimmerer		„
„	„	Jacobus	van Loon		„
„	„	Tasmania	B. J. Jonker		„
„	„	Reinhardt	J. W. B. v. d. Sprenkel		„
„	„	Canton	H. J. Tweehuys		„
„	„	Eduard Marie	Remmers		„
„	brik	Christiaan Louis	de Vos		„
„	„	Joan Jacob	Wilphorst		„
„	bark	Amboina	W. H. Rusman		Reijnst & Vinju.
„	4 mast	schoener Argo*	van Teutem	Exp. Boni	„
„	3 „	schoener Zephir	de Vries		„
„	schip	Jason	J. Lourens		„
„	„	Triton*	Adriaans		„
„	bark	Cortgene*	Dunlop	Nederland	„
„	„	Twee Anthony's*	van Rijn van Alkemade		„
„	„	Derkina Titia*	P. Esink		Dümmler & Co.
„	schip	Hollandia*	C. C. Ruige		„
„	bark	Regina Maria*	S. Ouwehand		Maclaine, Watson & Co.
„	schip	Zeelandia*	W. Blaakhert		„
„	„	Louis Meijer*	O. Hazewinkel		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	„	Twee Cornelissen	J. C. Krije	Cheribon en Samarang	„
„	„	President Plate*	J. C. Hartsen		„
„	„	Cornelia en Geertruida	C. E. Hoeksma	Samarang en Soerabaija	„
„	bark	Voorwaarts*	G. F. Bus		„
„	brik	Diana	Masdorp		„
„	bark	Jeannette en Agatha	C. Kleijndert		„
„	„	Walcheren	K. Hoek		Busing, Schröder & Co.
„	„	Henriette*	J. M. van der Veer		C. Bahre & G. Kinder.
„	„	Haamstede*	H. H. de Boer		van Ommeren, Rueb & Co.
„	„	Almonde	Surie		„
„	schip	Oldenbarneveld*	F. N. Hoek		„
„	„	Burgemeester Hoffman	N. A. Dijkema		„
„	schoener	Helmers	A. Messen		„
„	bark	Constantia*	E. Vonck		„
„	„	Vijf Gebroeders	G. J. Teensma		B. Kopersmit & Co.
„	„	Eensgezindheid*	B. G. Flik		„
„	„	Willem de Clercq*	P. Ouwehand	Soerabaija	„
„	„	Schoonderloo	D. Kruijt	Soerabaija	„
„	schip	Biesbosch*	J. H. Mugge		„
„	„	Agneta*	K. Grivel qq.	Samarang en Soerabaija	„
„	brik	Willem Eggerts*	Faber		de Weerdt, Ruijl & Co.
„	bark	Fortuna*	de Ligny		„
„	„	Thetis	J. Visser		„
„	„	Gebroeders Houtman*	P. J. Bax	Samarang en Soerabaija	„
„	„	Ferdinand en Louis	J. K. de Weerd		Jacometti & Co.
„	„	Odilia Margaretha	Hazelhoff		J. Cezard & Co.
„	schip	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		„
„	„	Doggersbank	Wens		„
„	„	Admiraal de Ruijter	B. Koster	Golf van Perzie	E. Moormann & Co.
Nederl. Ind.........	bark	Fathool Mobark*	Kassim	Samarang	Buijs, Jacobsen & Co.
„	„	Hairol Barie*	Sech Arfan	Cheribon	„
„	schip	Faidool Mobark*	Hemza	Soerabaija	„
„	brik	Fathul Serber*	Sech Alie Bagoi		B. J. Jacobs.
„	bark	Noorbaij*	Said Alie bin Djen	Soerabaija	„
„	brik	Atiatool Rachman*	Sech Oemar Bafadal	Soerabaija	„
„	bark	Fathal Karim	Sech Bafagie	Samarang	„
„	„	Generaal Michiels*	D. de Wilde	Japan	Haager & Schuurman.
„	brik	Zwaluw*	P. P. Bloem	Japan	„
„	„	Jeannette Maria*	J. G. Danekes		T. Crone.
„	bark	Marianne Antoinetta*	J. Winter		B. Kopersmit & Co.
Engelsch............	„	Vernon*	Gilbert		Hunter, Houghton & Co.
„	schip	Empress	Malone		„
„	bark	Ravensworth*	Applety		Maclaine, Watson & Co.
„	„	Heather Bell*	H. Ockenden	Falmouth	„
„	brik	Triton*	R. W. Sharpe	Australie	„
„	„	Silver Cloud*	T. Challis	Samarang	Tolson, Hunt & Co.
„	bark	Isle O. May*	Burgess	Singapore	Borneo Company Limited.
„	„	Augusta Max*	Banks	Australie	Adam & Co.
„	brik	Collingwood*	W. Spence	Singapore	Martin, Dyce & Co.
Fransch............	bark	Albert Cezard*	Le Bozec	Frankrijk	J. Cezard & Co.
„	„	Vizir*	Lhotellier	Bordeaux	E. Moormann & Co.
„	schip	Benjamin*	Durouxgaithen	Havre	Dümmler & Co.
Amerikaansch......	„	Robert Patten*	Donnell		Maclaine, Watson & Co.
„	bark	Brothers*	Combe	Amerika	„
Hamburg............	bark	La Rochelle*	Meijer		Metzendorff, Wilmans & Co.
„	brik	Gustav*	Nielsen		„
„	schip	Neumuhlen*	Heuer		„
„	„	Podesta*	Angelbeck		„
„	bark	Helene*	Range	Sydney	C. Bahre & G. Kinder.
Hanover............	schip	Kroonprins Ernst August .*	Meijer		„
Deensch............	„	Nordskov*	H. Hansen	Nederland	„
Bremer............	brik	Ocean*	Farrelmann		„
„	bark	Concordia*	Wessels		Busing, Schröder & Co.
„	„	Auguste en Meline*	Von Lübche		Metzendorff, Wilmans & Co.
Zweedsch............	brik	Sjöpolen*	Söderberg		„
„	„	Diadem*	Hansson	Nederland	„
„	schip	Oscar I*	Blomquist		Pitcairn, Syme & Co.
Oldenburgsch.......	bark	Sewa*	Brorsen		Busing Schröder & Co.

Aangekomen Schepen te *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Jan.	8	Z. M.	stooms.	Etna luit. t/z 1ste kl.	J. Roijer	Batavia
„	—	N. I.	bark	Venus	Jan	Balie Badong
„	9	„	„	Goansien	Oug Kesoeij	Riouw
„	—	„	„	Gouverneur Schaap	Mohamat	„
„	—	„	„	Alhamadatie	Said Alhabassij	Batavia
„	—	Z. M.	stooms.	Onrust luit. t/z 1ste kl.	van de Velde	Sumanap
„	10	N. I.	bark	Anoer	Sech Marzoekie	Batavia
„	—	„	„	Columbus Almansoer	Said Sahil	Riouw
„	—	Ned.	„	Cheribon	W. J. Coers	Batavia
„	—	N. I.	„	Aldjeesoor	Said Noch	Banjermass.
„	—	„	„	Talsum	Hadjie Adjem	Sumanap
„	12	Z. M.	stooms.	Adm. v Kinsb. lt t/z 2e	kl. Roodzant	Batavia
„	—	Ned.	bark	Willem III	C. v d Burg	„

Vertrokken Schepen van *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Jan.	8	Ned.	bark	Elizabeth	Veenstra	Nederland
„	—	„	„	Gerardus Jacobus	J. J. Kilian	„ v Pasoer.
„	9	Z. M.	stooms.	Ardjoeno kapt. lt. t/z	van Hasselt	Om de Oost
„	—	N. I.	bark	Djoedool Kariem	Abd. Sedik	Koetei
„	—	Ned.	„	Zeevaart	Biesthorst	Nederland
„	10	„	„	Willem de Zwijger	van der Dries	„
„	11	N. I.	„	Risgil Hair	Said Ganam	Banj. v Sam.
„	—	„	„	Salma Banjarmaas	Djamau	„
„	—	„	„	Hing Hoan	Intje Aloei	Grissee
„	—	„	„	Talsum	Kamaralie	Cheribon.
„	12	Z. M.	schoen.	Rembang kapt. lt. t/z	van Heeckeren	Boni
„	—	„	sch. k.	Princ. Amelia kt. lt. t/z	Clarkson	„

In lading liggende schepen *te Soerabaija*.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING	AGENTEN.
Nederlandsch....	Stad Schiedam	T. Wulp		Fraser Eaton, & Co.
„	Bellatrix	van der Wijk		„
„	Louise Jacoba Johanna	Baumgarten		„
„	Drie Vrienden	L. P. Anderson		„
„	Jacob	Burger		Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.
„	Provincie Drenthe	Beckering	Holland.	Schimmelpenninck & Co.
„	Wildeman	Driest	„	„
„	Jan Schouten	Coeningh Meijer		„
„	Prins Frederik der Nederlanden	de Wit		„
„	Zaanstroom	Schaap		„
„	O. I. Packet	Postma		„
„	Everdina Elizabeth	Tonjes		Ruyl, Cramer & Co.
„	Laurens Koster	Koenen		„
„	Koerier	Rotgans		„
„	Kinderdijk	Zwanenburg		„
„	Eersteling	Mann		J. F. van Leeuwen & Co.
„	Anna	Dabroek	Nederland.	„
„	Ary Scheffer	Kunst		„
„	Cheribon	Coers		„
„	Willem III	van der Burg	Boni	„
„	Delfshaven	Schaap qq.	„	B. Kopersmit & Co.
„	Pictura	Vogel		„
„	Baltimore	Brakke		„
„	Louisa	P. Buijs Jr.	Nederland.	„
„	Wilhelmina Lucia	G. Pooiman	Boni.	„
„	Johannes Albertus	J. C. Londt		R. J. van Eck & Co.
„	Laura en Adèle	Noël	Nederland.	„
„	Bezoekie	van Bueren	Rotterdam.	Anemaet & Co.
Nederl. Indie....	Wilhelmina Cox	Delbel		Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.
„	Scotch Lassie	McKenzie	Moluccos.	Hill Broekman & Co.
Engelsch.........	Sydney	Grant	China.	Fraser, Eaton & Co,
„	Lismoyne	Dempster	Rotterdam.	„
„	Princess	Wilson		Mc. Milan & Co.
„	Sophia Fraser	G. Sargent	China.	Hilll Broekman & Co.
Fransch.........	La Ville de Paris	Mariller	St. Nazaire	Fraser, Eaton & Co.
Hamburgsch.....	Manila	Behrens	Cork	Mathieu, Ebbs, Ruys, & Co.
Zweedsch.........	Daniel Elfstrand Persson	H. Wahlman	Falmouth.	Fraser, Eaton & Co.
Deensch..........	Hindostan	Bendike	Cowes.	Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.

HANDELSBERIGTEN.

vervolg van den

BUITENGEWONEN JAVA-BODE

20 Januarij 1859.

Huiden verkeerden insgelijks in zeer flaauwe stemming; sedert onze vorig[e] is er niets omgegaan en men zou tot lagere prijzen moeten afgeven om afdoe[-] ningen van eenig belang tot stand te brengen. De voorraden zijn belangrij[k] en nemen nog steeds toe.

In **Banca Tin** daarentegen had gedurende de laatste 14 dagen een v[ry] belangrijke omzet plaats tot klimmende prijzen, als: 500 blokken tot *f* 71½, 5000 blokk. tot *f* 72, 500 blokk. tot *f* 72¼, 6200 blokk. tot *f* 72½, [...] blokk. tot *f* 73.

Java Indigo zeer vast. Tot vorige prijzen werden ca. 50 kn. voor uitvo[er] genomen.

Cochenille stil en onveranderd.

Arak. Prima *Batavia* wordt te vergeefs tot *f* 120 aangeboden.

Campher. De speculatievraag heeft opgehouden, en hoewel niet tot 40 cts. wordt aangeboden, zijn de koopers van hunne zijde ongeneigd die prijs aan te leggen; de nominale notering van *Japansche* is 42 cts., van *Chin.* 40 cts. **Tamarinde** blijft zeer lusteloos en moeijelijk te verkoopen. **Cubeben.** Me[n] is in afwachting van nieuwe aanvoeren, die ruim 75 cts. zullen kunnen opbren[-] gen. De voorraad is geheel uitgeput. **Lange Peper** nominaal 22 cts. **Rad. Galanga** wordt op *f* 36 gehouden. *Chin.* **Kaneel.** De 1800 kisten pe[r] *Margaretha* zijn à 57 cts. en de 1060 matten à 55 cts. afgedaan, in terugkoo[p] der kisten wordt 50 cts. betaald. **Cassia Lignea Vera.** 113 pakken pe[r] *Johanna Maria*, gedeeltelijk krachtige kwal, zijn à 30 cts. afgedaan gewo[ne] grijze blijft à 12½ cts. te koop, geele, redelijk van smaak 15 à 16 cts. **Staranijs** nominaal 45 cts. **Oleum Anisi Stellati.** 10 kistjes zijn *f* [...] afgedaan, waartoe te verkoopen blijft. **Geconf. Gember** stil; onverander[d] in prijs. *Japansche* **Was.** Per *Cornelia* arriveerden 500 kisten, waarvan 10[0] kisten zeilende verkocht zijn; de overigen, komen eerst na gesorteerd te zij[n] aan de markt. De notering voor sortering A blijft *f* 40, voor B *f* 38. **Gum Elasticum** door gebrek aan voorraad zonder handel. Per *A. R. Falc[k]* arriveerden ca. 25,000 kilo die nog niet aan de markt zijn gebragt. De waard[e] van mooi en goed secunda is *f* 60 à *f* 58. **Gutta Percha.** Ca. 48 picol[s] zijn per *Cornelia* aangebragt die eene goede markt zullen vinden. **Gum Dammar.** Na voorziening van eenige behoeften heeft de vraag opgehouden en wordt mooije prima te vergeefs à 30 cts. aangeboden.

Bindrotting met veel vraag, waaraan echter door gebrek aan disponible[n] voorraad niet te voldoen is. De voorraad bij N. H. M. bedraagt heden 50,518 bossen en bij particulieren alhier 6000 bossen.

Waarde van Java Suiker in verhouding tot den afloop der veiling N. H. M. van 18 November 1858.

No. 1/4.	*f* —.	No. 5.	*f* 30.	No. 6.	*f* 31.	No. 7.	*f* 32.
„ 8.	„ 33.	„ 9.	„ 34.	„ 10.	„ 34¾.	„ 11.	„ 35½.
„ 12.	„ 36¼.	„ 13.	„ 33¾	„ 14.	„ 37¼.	„ 15.	„ 38.
„ 16.	„ 33¾.	„ 17.	„ 39½	„ 18.	„ 40.	„ 19.	„ 40½.
„ 20.	„ 41.						

Afdoeningen van 7 Nov. tot en met den 7 Dec. 1858.

2340 krandj. per *Constance* fact No. 9/17 *f* 2 onder Sept. veiling.
236 „ „ *Johann Lange* fact No. 16/17 *f* 1/4 boven Nov. veiling.
729 „ „ *Zeenimph* ca. No. 18 *f* 40 opgeslagen.

MARKTPRIJZEN

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN VAN	PRIJZEN TOT	AANMERKINGEN.
Arak	58.—	... ..	Zonder afdoeningen.
Cassia, Vera	......	......	
Cochenille	......	......	
Klapper Olie	16.—	20.—	Groote voorraad.
Gom Elastiek	39.—	......	Verkocht; met vraag.
„ Benzoin	......	......	
„ Dammar .... ℔ pic.	25.—	......	Afgedaan.
Gutta Percha	......	......	Niet voorhanden.
Rotting, Banjermassing	10.50	11.—	Verk. met goede vr.
„ Padang	......	......	Niet voorhanden.
Foelie No. 1	65.—	......	Bedongen.
Huiden, Koe	3.—	4.—	
„ Buffel	3.25	3.75	
Indigo	4.35	......	Te Sam. verkocht.
Kruidnagelen	......	......	Geene voorraad.
Koffij, Java	......	......	Zonder voorraad.
„ Padang	......	......	Geringe voorraad.
Notenmuscaat No. 1	90.—	......	Verkoopen.
Peper, zwarte	21.50	23.—	
„ witte	......	......	Geene voorraad.
Sapanhout, Manilla in Entrep.	6.—	......	Zonder vraag.
„ Java	4.—	......	Zonder vraag.
Suiker No. 16	17.50	18.—	Verkocht.
Rotting, Banjermassing	10.—	......	Verk. met goede vr.
„ Java	......	......	Niet voorhanden.
Rijst, Indramaijoe met zakken.	......	......	Schaars.
„ Witte Batavia 1e kwalit.	140.—	155.—	id.
„ „ „ 2e „	120.—	135.—	Afgedaan.
„ Carga	100.—	110.—	Tamelijke afdoening.

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. 101%, Factorij pari.
„ Engeland 6/m. zigt *f* 11.50, Singapore *f* 2.70.

VREEMDE HAVENS.

Aangekomen.

Londen. 29 Nov. Staatsraad van Ewijck, de Winter, Amsterdam. om voor Port-Philip te laden.
Eliza Thornton, Maxwell, Batavia. weder derwaarts in lading.
2 Dec. Mina, Boomstra, Rio-Grande.
Portsmouth. 1 Dec. Samarang, van Dijcke, Montevideo. (zie scheepstijding.)
Cowes. 2 Dec. Dina, de Haan, Java (n. Amsterdam). (zie scheepstijding.)
Poole. 22 Nov. Zeven Sterren, Ruhaak, Rio-Janeiro (n. Bremen). (zie scheepstijding.)
Plymouth. 25 Nov. Java Courier, de Weerd, Batavia (n. Amsterdam). (zie scheepstijding.)
Queenstown. 23 Nov. Vier Gebroeders, Haken, Moulmain (n. Sunderland).
Constance, Söderberg, Batavia.
30 Zeemeeuw, Zwaal, Rio-Grande. vertrok 2 Dec. n. Liverpool.
Youghal. 1 Dec. Elizab. Ruardi, Welthekker, Rio-Grande (n. Falmouth). (zie scheepstijding.)
Liverpool. 30 Nov. Brazil Packet, Nijman, Rio-Janeiro.
Shields. 28 Nov. Lammina Elisabeth, Gersen, Rott. 1 v. Vlissingen.
Sunderland. 27 Nov. Pieter, Lammers, Dordrecht.
Prins Velmaarsch, Immink, dito.
Hartlepool. 22 Nov. Alblasserwaard, van Linderen, Rotterdam.
24 Hendrika, van Aalborg, dito.
Cuxhaven. 30 Nov. Eleonore, Tryselius, Batavia.
3 Dec. Ceres, Memmes, Hongkong.
Anna Elisabeth, Schrikkema, Bahia.
Bordeaux. 29 Nov. Alice en Helena, Bardelot, Batavia.
St. Helena. 13 Oct. Schelde, van Reede, Batavia.
Ceres, Fuller, Sumatra.
14 Constantia en Elisabeth, Legel, Padang. vertrok 15 n. Amsterdam.
Tafelbaai. (K. de G. H.) 1 Oct. Princes Charlotte, Hille, Simonsbaai.
6 Edouar Marie, Remmers, Cardix.
10 Beurs van Rotterdam, de Vos, Rotterdam.
Simonsbaai. (K. de G. H.) 29 Sept. Erasmus, van Heiningen, Londen (n. Singapore).
Rio-Janeiro. 10 Oct. Adriaan Georg, Bontekoe, Liverpool.

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 20 tot en met den 21 Januarij 1859.

Met het Ned. Ind. stoomsch. Koningin der Nederlanden, kapt. E. Lewis, de hh. Baneks, Kolff, New, Bronner, Brocx, Cantz, Borgen, R. M. Wanley, kapt. der Infanterie E. H. Doerrleben, van Singapore via Riouw en Muntok.

Met het Ned. Ind. stooms. Batavia, kapt. C. C. L. Neyts, de hh. Lawick van Pabst, M. Eaton, Jhr. von Schmidt auf Altenstadt, de Haas, Mathiesen, Kolff, Weghuke en Echtgenoot, Beijerinck, de Kock, van de Watering, Mevrouwen Stevens de Veer en Josten, Mejufvr. Lawick van Pabst, benevens Z. M. troepen, van Samarang.

Met de Ned. bark Hollandia, kapt. C. C. Ruige, de hh. M. S. Hammel en D. C. Vougt, van Amsterdam.

Met het Eng. schip Corriemulzie, kapt. Blyclok, de heer S. Arroewernitte, van Liverpool.

Vertrokken Passagiers van Batavia,

van den 20 tot en met den 21 Januarij 1859.

Met de Ned. bark Columbine, kapt. C. A. Malbranck, de heer de Meijer, naar Soerabaija.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP te BATAVIA.